

AllAgeHub

Summering & Framtid

DOKUMENTATION FRÅN
KONFERENSEN DEN 26 NOV 2019

Innehåll

Konferensens öppnande	4
Kent Lagrell.....	5
<i>Välfärdstekniken är ett viktigt komplement till verksamheten.</i>	6
Helena Söderbäck.....	7
<i>GR:s engagemang i AllAgeHub</i>	7
Utredningen om välfärdsteknik inom äldreomsorgen	9
<i>Hinder för breddinförande</i>	11
<i>Skapa lagar utifrån bästa praxis</i>	12
<i>Grundläggande förutsättningar</i>	13
<i>Bristande nationell samordning eller ingen nationell styrning i de här frågorna</i>	14
AllAgeHub – Summering & framåtblickande	16
<i>Vad har skett hittills?</i>	18
<i>Hur ser framtiden ut för AllAgeHub</i>	19
Vad tycker du om dagen?	21
<i>Adam Brännström</i>	21
<i>Maria Landin</i>	21
<i>Anna Jennbacken</i>	21
Spår 1 – Kommunernas innovationsresor	22
<i>Digitala inköp för seniorer på landsbygden</i>	22
<i>Ökad delaktighet och inflytande för döva med funktionsvariationer på boenden med särskild service</i>	22
<i>Hälsa, trygghet och delaktighet för alla</i>	23
<i>Ökad självständighet genom digitalisering</i>	23
<i>Enkel och behovsanpassad återkoppling av insats</i>	23
<i>Delaktighet i social dokumentation</i>	24
<i>Digitalt hjälpmedel för digital delaktighet</i>	24
<i>Göteborg: Kan förändringar i inre och yttre miljö öka min känsla av välbefinnande?</i>	24
<i>Allas rätt att uttrycka sig och förstå</i>	25
<i>Kan välfärdsteknik öka mitt välbefinnande?</i>	26

Spår 2 – Valfärdsteknik och tillgängliga boendemiljöer	27
<i>Klokboken.nu – digital handbok för praktiker</i>	29
<i>Toalettsol som underlättar</i>	30
<i>Från nycklar till transpondrar</i>	30
<i>”Vi ska göra rätt från början”</i>	31
<i>Vi behöver valfärdsteknik – Men hur kan vi påverka vad som utvecklas?</i>	33
Spår 3 – Vänprojekt	33
<i>AgeLab – En test och lärandemiljö för valfärdsteknik</i>	
<i>på Krokslättis äldreboende</i>	34
<i>Valfärdsbibblan – Kan vi låna ut valfärdsteknik på biblioteket?</i>	34
<i>Digitalt stöd i hemmet – En fri insats för alla över 70</i>	35
<i>Valfärdsteknik – Så här funkar det!</i>	35
<i>Kommunikationsstöd inför biståndshandläggning –</i>	
<i>Design för digitalt berättande</i>	35
<i>Alla pratar om AI – Men vad kan AI betyda för vård och omsorg?</i>	36

AllAgeHub, 2020
 Box 5073,
 402 22 Göteborg
 info@allagehub.se

Text:
 Helena Amundsson, GR
 Ludvig Aust, AllAgeHub
 Märit Malmberg Nordh, GR
 Leif Sandsjö, AllAgeHub

Foto:
 Helena Amundsson, GR
 Märit Malmberg Nordh, GR
 Ludvig Aust, AllAgeHub
 Layout: Ludvig Aust

Lars Lindsköld,
VGR och AI Innovation of Sweden

Konferensens öppnande

Konferensdagen inleddes med att moderator Lars Lindsköld från VGR hälsade alla välkomna. Lars är verksam inom området Vårdens digitalisering hos VGR och arbetar även som Senior advisor på AI Innovation of Sweden.

Med hjälp av teknik ska samhället få fart på välfärden men Lars jämför strävandet med tavlan ”Pråmdragare på Volga” från 1873, där man ser en grupp pråmdragare som släpar fram pråmar på floden. Det är ett tungt och slitsamt arbete och i den här liknelsen kan gruppen tänkas symbolisera alla som försöker dra välfärden framåt. Långt i bakgrunden syns en ångbåt vilket kan representera det tekniskifte vi står inför med digitaliseringen och AllAgeHub representeras av en av pråmdragarna som vänt sig om och upptäckt den nya tekniken.

Den viktiga poängen är att inte bara införa teknik för att fortsätta göra saker på samma sätt, utan att tekniken kan skapa helt nya sätt att lösa samma problem. Men det kräver att vi samskapar och samverkar – säger Lars och hälsar dagens första talare välkommen upp på scenen.

Kent Lagrell

Dagens inledningsanförande hålls av Kent Lagrell som inleder med att enligt regeringens vision – Ehälsa 2025 – ska Sverige vara bäst i världen på att använda digitaliseringens och ehälsans möjligheter.

Kent säger att det svenska näringslivet klarar det bra och ligger i framkant, men det går lite trögare i den offentliga sektorn.

– Välfärdsteknik är en viktig förutsättning för att vi ska klara välfärden inom äldreomsorg, inom funktionshinder och inom sjukvården. Men! Det kommer att krävas politiskt mod för att ta erforderliga beslut.

Kent berättar om när han fick se i statistik från GR som visade att man låg långt efter andra kommuner i möjligheten att genomföra vårdplanering via Skype. I Öckerö kommun, som är utspridd på tio öar i Göteborgs norra skärgård, tog det normalt sett en halv dag för en sjuksköterska att åka till en patient för att göra en vårdplanering. Efter att ha rådgjort med socialchef och äldreomsorgschef så fokuserade man kraft på att förbättra möjligheterna och på bara ett halvår var man bäst i regionen på att nyttja möjligheterna till vårdplanering via Skype. Idag sker 95 procent av vårdplaneringen inom Öckerö kommun via Skype och alla är väldigt nöjda med det, så väl vårdplanerare, patienter och anhöriga. Patienterna erbjuds också möjlighet till traditionell vårdplanering, men väljer att hellre göra det via Skype. Man känner sig trygg med det – berättar Kent.

Kent Lagrell

Ordförande i styrgruppen för social välfärd (en av fyra styrgrupper i GR) och sitter i kommunstyrelsen i Öckerö kommun.

Välfärdstekniken är ett viktigt komplement till verksamheten.

Generationen som kommer nu är vana vid ny teknik och kommer i större utsträckning att förvänta sig digitala lösningar. Det måste bli en naturlig del i de tjänster som erbjuds brukarna. Kent berättar om en attitydförändring som skett på bara ett fåtal år, exempelvis inom tillsynsövervakning med kameror. Skräckrubriker om övervakning och Storebror ser dig har tystnat och idag pratar man istället om sensorer som ska kunna registrera förändrade eller avvikande rörelsemönster hos brukarna och ska då kunna larma för att förebygga till exempel fall.

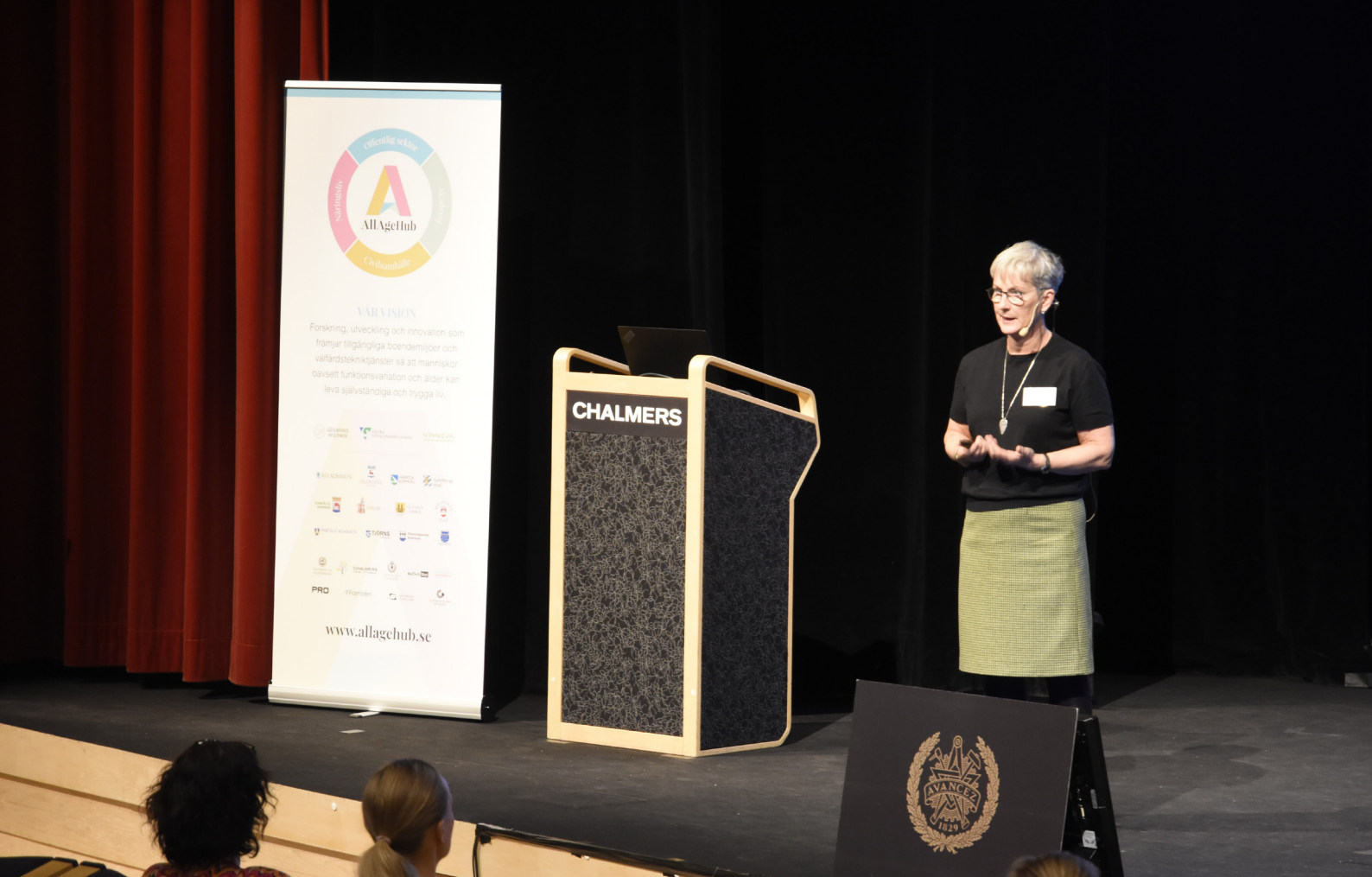
Kent tar också upp exempel på att i Norge är kameraövervakning är det första som erbjuds och att man först därefter tittar på om det också kan behövas personer på plats. Han lyfter här även svenska exempel från Karlstad och Härryda.

– Det kommer kosta initialt, men på sikt kommer det inte att vara kostnadsdrivande. Vi har helt enkelt inte råd att låta bli att göra det här omställningsarbetet.

Kent menar att det inte handlar om att ersätta händer i vården och försämra omvårdnaden utan om att möta de framtida behoven och skapa möjligheter att bo kvar hemma.

– Vi måste övertyga kommunstyrelser, men vi måste också vara försäljare i verksamheterna och sälja in den nya tekniken.”

Styrgruppen för social välfärd har antagit fokusområdet Digital transformation och kommer att jobba med kompetenshöjande insatser som främjar ökad digital kunskap hos politiker, chefer och medarbetare.

Helena Söderbäck

Helena Söderbäck,
Förbundsdirektör för
Göteborgsregionen (GR)

Helena Söderbäck inleder med att berätta att hon var med redan för tre år sedan på AllAgeHubs invigning och är glad att vara här igen. Hon lyfter att dagen ger tillfälle att sammanfatta och är ett tillfälle att prata framtid.

GR:s engagemang i AllAgeHub

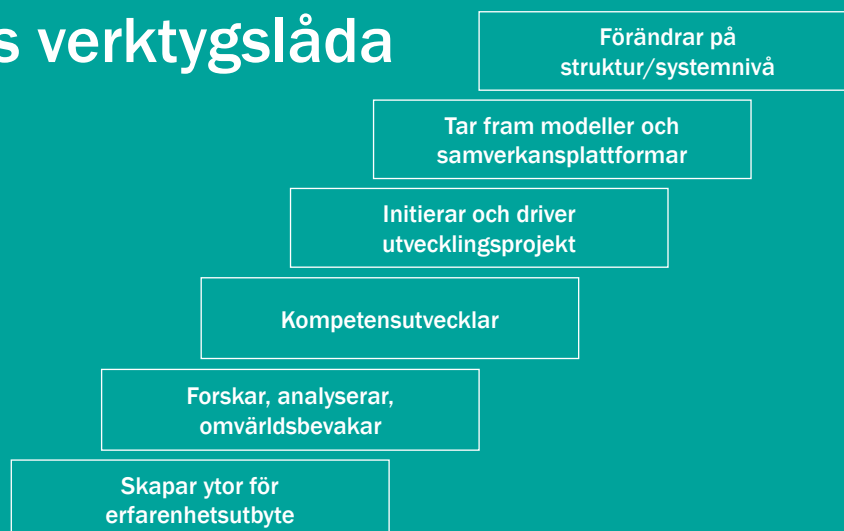
– AllAgeHub är en av de samverkansarenor där GR arbetar med och jag är av den absoluta övertygelsen om att vi måste jobba väldigt mycket tillsammans för att lösa de utmaningar vi står inför, säger Helena Söderbäck.

Samverkan är centralt i GR och man driver ca 50 nätverk där politiker och tjänstepersoner möts för att bolla idéer, utbyta erfarenheter och besluta om gemensamma satsningar.

GR finns för att kommunerna vill det. Organisationen vilar på en tradition av samverkan här i Göteborgsregionen sedan 1940 och Helena betonar att tiden och erfarenheten har betydelse när man är många aktörer som jobbar tillsammans.

– Det är viktigt att vi jobbar med de rätta frågorna och välfärdsteknikutvecklingen är helt klart en sådan fråga! – slår Helena fast.

GR:s verktyglåda

GR:s samverkanstrappa

GR jobbar ofta i gränser och AllAgeHub är ett exempel på detta. AllAgeHub drivs av behov och Helena förtydligar att "Samverkan är metoden – den är inte ett ändamål i sig. Vi ska åstadkomma resultat".

Hon använder sig av metaforen av en trappa för att illustrera exempel på hur olika former av samverkan som GR är involverade i. Komplexiteten ökar ofta ju längre upp i trappan man arbetar. Ofta förutsätts ett steg i trappan av steget innan, men inte alltid. När många organisationer ska samarbeta finns många olika drivkrafter och olika verksamhetslogik, vilket gör att utvecklingen tar tid.

"Det handlar om att vara uthålligt otålig."

Regeringens digitaliseringsstrategi från maj 2017 säger att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter, men Helena menar att vi just nu kanske snarare rör oss mer kring att veta mest om hur man använder digitaliseringens möjligheter – vi gör inte. Därför är ett initiativ som AllAgeHub viktigt.

Mycket kommer hända inom ramen för AAH när projektet får fortsätta. Etableringsfasen är förlängd och vi kan fortsätta pröva, testa, göra, lära och komma i handling. Det handlar om att vara uthålligt otålig, avslutar hon.

*Marie Stegard Lind och Maria Gill
från Regeringskansliet*

Utredningen om välfärdsteknik inom äldreomsorgen

Maria Gill och Marie Stegard Lind jobbar båda för regeringskansliet och bildar tillsammans med Peter Larsson den trio som ansvarar för "Utredningen om välfärdsteknik inom äldreomsorgen" (nedan kallat UoViÄ).

Maria Gill är sjuksköterska i grunden, inriktad på demenssjukvård och har jobbat mycket med välfärdsteknikfrågor i Västerås. Marie Stegard Lind har en bakgrund som domstolsjurist och de två jobbar tillsammans med utredningens ordförande Peter Larsson som är ingenjör.

Gruppen har arbetat i ett år och har i sitt arbete åkt runt till många kommuner och pratat med många olika organisationer. Just nu arbetar de med att skriva ett betänkande som ska publiceras 11 mars 2020 och de anser att de kommer klara av att hålla tiden. Arbetsnamnet på betänkandet är *Framtidens teknik i omsorgens tjänst* och även om de redan arbetar med betänkandet vill de också förtydliga att de fortfarande välkomnar inspel.

– Inget är ristat i sten. Vi försöker jobba agilt och har ett kommunfokus.

Bakgrunden till utredningen är en tidigare statlig utredning som heter *Nationell kvalitetsplan för äldreomsorgen*. I den utredningen finns ett kapitel som handlar om välfärdsteknik och man skriver där att det är ett område där det finns många kniviga juridiska frågor som inte är lösta och som inte heller kunde lösas i arbetet med den utredningen. De konstaterade att för att gå på djupet i dessa frågor krävs en ny utredning – det vill säga den de nu arbetar med.

Utredarna tittar mycket på de juridiska frågorna, men vill också identifiera och titta på hinder av andra slag. De vill komma bort ifrån att allt blir projektinsatser och skapa möjligheter till breddinförande av välfärdsteknik. Det är dock framför allt inom lagstiftningen som utredningen i sitt betänkande kommer att lämna författningsförslag, dvs. förslag på lagändringar som behövs för att komma vidare. Utredarna kommer också titta på vilket stöd som personal i olika roller kan tänkas behöva.

UoViÅ handlar också om den statliga styrningen och utredningen kommer att titta på hur det för kommunerna kan vara besvärligt med många olika myndigheter att förhålla sig till, myndigheter som ibland också ger motstridiga besked.

Maria Gill och Marie Stegard Lind säger att poängen med ett breddat införande av välfärdsteknik är att höja kvaliteten inom äldreomsorgen, såväl att förbättra för brukarna som att skapa förbättrad arbetsmiljö för utförarna i ett läge där äldreomsorgen står inför stora rekryteringsbehov. SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) har uppskattat att välfärdens verksamheter kommer att behöva rekrytera 500 000 personer inom en femårsperiod varav 189 000 bara till äldreomsorgen. Det finns också ett stort behov av att höja kompetensen hos många av dem som redan jobbar inom äldreomsorgen.

Utredningen menar att välfärdstekniken kan höja kvaliteten rent allmänt, men har också ett utpräglat individfokus, dvs. välfärdstekniken ska vara till fördel för individen. Det kan handla om ökad självständighet men också ökad trygghet, exempelvis med hjälp av sensorer, passiva larm och gps eller liknande.

Maria Gill och Marie Stegard Lind påpekar att utredningen har fokus på äldreomsorgen, men att förslagen från utredningen inte kommer att vara

begränsade till en viss ålderskategori utan poängterar att tekniken ju kan användas av alla åldrar så länge det är till fördel för individen.

De har haft några utgångspunkter i utredningen, bland annat att det vore bra om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens regelverk kunde närma sig varandra lite. Mer vård kommer att ske i hemmet. Många äldre lider av kroniska sjukdomar men bor ändå hemma. Med välfärdstekniken kan man jobba förebyggande och kanske även skjuta upp behovet av mer avancerad vård.

Presentationsbild som listar några utgångspunkter för utredningen.

Utgångspunkter

- Omsorg och vård hänger ihop – en helhet
- Mer vård i hemmet i framtiden
- Personcentrerad vård och omsorg
- Förebyggande arbete
- Skjuta upp insteg i mer komplicerad vård
- Hantera åldrandets förändring
- Ökad professionalisering

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR
Utredningen om välfärdsteknik i äldreomsorgen 4

Hinder för breddinförande

En central uppgift i utredningens direktiv är att se på människor med nedsatt beslutsförmåga. För den gruppen är det viktigt att få in medicinsk kompetens även i socialtjänsten. En fördel med välfärdsteknik är att man kan jobba mer förebyggande. Genom tekniken kan man ge folk möjlighet att bo kvar hemma längre och på så sätt senarelägga insteget i olika vårdinsatser.

– *Det finns många anledningar till att kommunerna inte kommit igång med införandet av välfärdsteknik mer än i projektform, men det är tydligt att lagen lägger hinder i vägen. Därför vill vi föreslå lagändringar som gör det tydligt att man får använda välfärdsteknik, både inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten* – säger utredarna.

Avsaknad av infrastruktur och standardisering på nationell nivå upplevs också som hinder för att få till införande av välfärdsteknik och är därmed områden som utredningen tittar extra på. Osäkerhet i lagen är också ett tydligt hinder. När det gäller ”Osäkerhet i samtycke vid nedsatt beslutsförmåga” står det i utredningens anvisningar att de ska titta på tidigare utredningar och se om det finns andra lagförslag som behövs läggas fram.

– *Vi anser inte att välfärdstekniken i sig är väsensskild från annan vård och omsorg och vill därför lägga ett förslag om generellt lagstöd när det gäller gruppen individer med nedsatt beslutsförmåga, dels för hälso- och sjukvården, dels för socialtjänsten.*

De har sett exempel där kommuner fattat beslut om att välfärdsteknik inte kan erbjudas människor med kognitiv svikt och demenssjukdomar just på grund av bristande lagstöd.

Åhörare under AllAgeHub
Summering & Framtid.

Skapa lagar utifrån bästa praxis

Det får inte heller bli för krångligt. Det bästa är om man kan hitta lösningar som kommuner använder redan idag och utredarna arbetar därför för att försöka lagfästa de metoder som redan används och som de bedömer fungerar väl. Målsättningen är att yrkesverksamma i området ska kunna fatta beslut, det ska inte krävas några företrädare för patienterna.

Utredningsteamet tittar på exempel från kommuner som "tagit ut svängarna" och kanske har passerat gränser som inte har fullt lagstöd, men där utredarna ändå bedömer att det är patientsäkert.

– Vi ska inte hitta på någon ny etisk inriktning och avser inte att ge stöd för tvingande åtgärder eller att man ska kunna införa åtgärder mot patientens vilja.

Maria Gill säger att det viktigaste i arbetet med människor med nedsatt beslutsförmåga till stor del handlar om att använda rätt metoder i bemötandet och det är det man arbetar för att få till. Det vill säga att se till att personalen ges tillräcklig kunskap om fungerande metoder så att personer med nedsatt beslutsförmåga blir mötta där de behöver bli mötta.

Utredarna har pratat med många socialchefer och det finns inte någon som har efterfrågat tvångsmöjligheter. I själva verket hoppas utredarna att välfärdsteknik tillsammans med miljöanpassningar istället ska kunna innebära ett minskat behov av tvångsåtgärder eller begränsningar då man exempelvis kan övervaka på distans. De kommer också lägga stor vikt vid dokumentation av behovsbedömningar då en person inte kan ge samtycke. I dessa fall är det särskilt viktigt att man redovisar eller motiverar varför en insats görs

även om man inte kunnat få ett samtycke. På det sättet ges möjlighet att göra systematisk kvalitetsuppföljning och tillsyn.

Utredarna har ett individ-/brukarfokus men ser naturligtvis också att införandet av digital teknik kan medföra stor nytta för personalen, exempelvis i form av verksamhetsstöd eller liknande system. Men då dessa inte inkräktar på det grundlagsskyddade området berörs de inte riktigt av utredningen.

De vill trycka extra på vikten av multiprofessionella bedömningar i sitt lagförslag, men ser inte att det är ett nödvändigt krav i alla situationer. Samtidigt menar de att utvecklingen redan går åt det hållet och de nämner SIP (Samordnad Individuell Plan) som exempel.

– *Vill införa ett tydligt stöd i lagen för användandet av välfärdsteknik inom det grundlagsskyddade området, säger Marie Stegard Lind.*

Grundläggande förutsättningar

Det är inte utredningens uppgift att lösa andra grundläggande förutsättningar, men utredarna kommer att påtala behoven av dem.

Infrastruktur – Infrastruktur i form av internettuppkoppling är ett exempel. Så länge kommunerna inte vet att det finns stabil fungerande uppkoppling som går att lita på kommer det att hämma breddinförande av digital teknik.

En ingång – En annan grundläggande förutsättning är en gemensam ingång, det vill säga att det behövs en plattform som bygger på standarder. Tekniken behöver vara lättanvänd för både invånare och personal.

En uppgift dokumenteras en gång – Det ska inte krävas dubbel dokumentering. Finns en uppgift dokumenterad måste andra kunna få tillgång till den.

Nationellt eID – Nationellt eID behövs. Man ska inte behöva förlita sig på bankvärdens eID, för det utestänger många människor. Den digitala världen är en del av vår verklighet i dag så eID blir en demokratifråga. Tittar man framåt så kan man tänka sig att vi vill ha en gemensam nationell digital plattform för alla vård- och omsorgstjänster man har i hemmet. Det ska vara enkelt att utveckla nytt för samma plattform för den ska bygga på standarder. Men de här frågorna kan inte bli kommunens ansvar utan måste lösas på nationell nivå.

Kliniskt beslutsstöd – Undersköterskan längst ut i verksamheten behöver få stöd i att fatta beslut – ”Ska jag kontakta sjuksköterska? Ska jag ringa ambulans?” exemplifierar Maria Gill. Med väl utvecklade beslutsstöds-system för sköterskorna kan man tänka att arbetstoppar i extrema fall kan avhjälpas med personal med lägre utbildning.

Bra beslutsstöd för chefer för planering är en annan grundförutsättning som behövs.

– *Vi måste bestämma vart vi vill någonstans, vilken vård och omsorg ska vi ha i framtiden. Den målbilden behöver man måla ut för att skapa förutsättningar för breddinförande, säger Maria Gill.*

Marie Stegard Lind & Maria Gill

Det behövs ny kompetens i alla nivåer, fortsätter hon. Vi arbetar med personcentrerad vård – vi sätter personen i centrum men glömmer att hen är en del av kunskapen.

Vilka krav ska vi ställa på våra personalgrupper? Kanske behövs en lägstanivå på kunskap hos de anställda? Hur kan vi utbilda dem som saknar kompetensen och hur kan vi höja kompetensen hos de som saknar en viss del?

Att införa digitala hjälpmedel behöver inte innebära att alla måste kunna tekniken. Det kan handla om att förstå att det handlar om att förändra arbetsmetoderna. Förändringsledning, implementeringskunskap eller tjänstedesign är exempel på kompetenser som kan behövas.

– Ledningens engagemang i en kommun är av avgörande betydelse för att det ska hända något och det är inget konstigt, säger Maria Gill.

Kompetens behövs i hela kedjan från arbetsledande chefer till socionomer, biståndshandläggare och undersköterskor.

Bristande nationell samordning eller ingen nationell styrning i de här frågorna

Maria Gill och Marie Stegard Lind menar att man behöver undersöka hur det befintliga stödet och formerna för samverkan mellan myndigheter, kommuner och andra relevanta aktörer kan förbättras och hur samverkan mellan kommuner kan underlättas. Men stödet ska inte vara i form av finansiering. Ofta är många myndigheter involverade och de pratar mot varandra

istället för med varandra och kan ge olika besked på samma frågor. Myndigheterna behöver således också ställa om.

– *Danmark är långt framme och de har haft en helt annan modell för styrning, berättar Marie Stegard Lind.*

– *De har pekat med hela handen men har också finansierat på ett helt annat sätt. De har sagt "Här får ni pengar som ska användas till saker som sparar pengar. Spar det inga pengar är vi inte intresserade".*

Utredarna berättar att Danmark har jobbat mycket med nyttokalkylsberäkningar för att ta reda på vilka åtgärder som sparar pengar. När de har kommit fram till att vissa förändringar leder till besparingar har de sagt att alla ska införa dessa förändringar. Både Norge och Finland har haft en tydligare strategi än Sverige, vilket varit en framgångsfaktor i dessa länder.

Utredarna menar att vi i vissa frågor behöver en nationell samordning och någon måste få mandat att styra i de här frågorna.

– *Det behövs en nationell strategi som säger att "Hit ska vi!". DIGG (Myndigheten för digital förvaltning) skulle kunna vara den aktören om de får rätt förutsättningar, mandat och ansvar, menar Maria Gill och Marie Stegard Lind*

I slutänden handlar allt det här om att göra vår äldreomsorg eller vård- och omsorg femstjärnig. Vi måste ta vara på de resurser som finns på bästa sätt och där kan tekniken komma in för att kunna bli det stödet.

Utredarna menar att löser man det här för äldreomsorgen så löser man det för så många delar av välfärden.

– *Äldreomsorgen kan vara motorn i hela välfärdens digitalisering.*

Leif Sandsjö och Anna Haglund,
projektledare AllAgeHub

AllAgeHub – Summering & framåtblickande

AllAgeHubs projektledare Anna Haglund och Leif Sandsjö presenterar hur AllAgeHub startade, hur det har utvecklats och vad som har hänt inom projektet sedan starten i februari 2017.

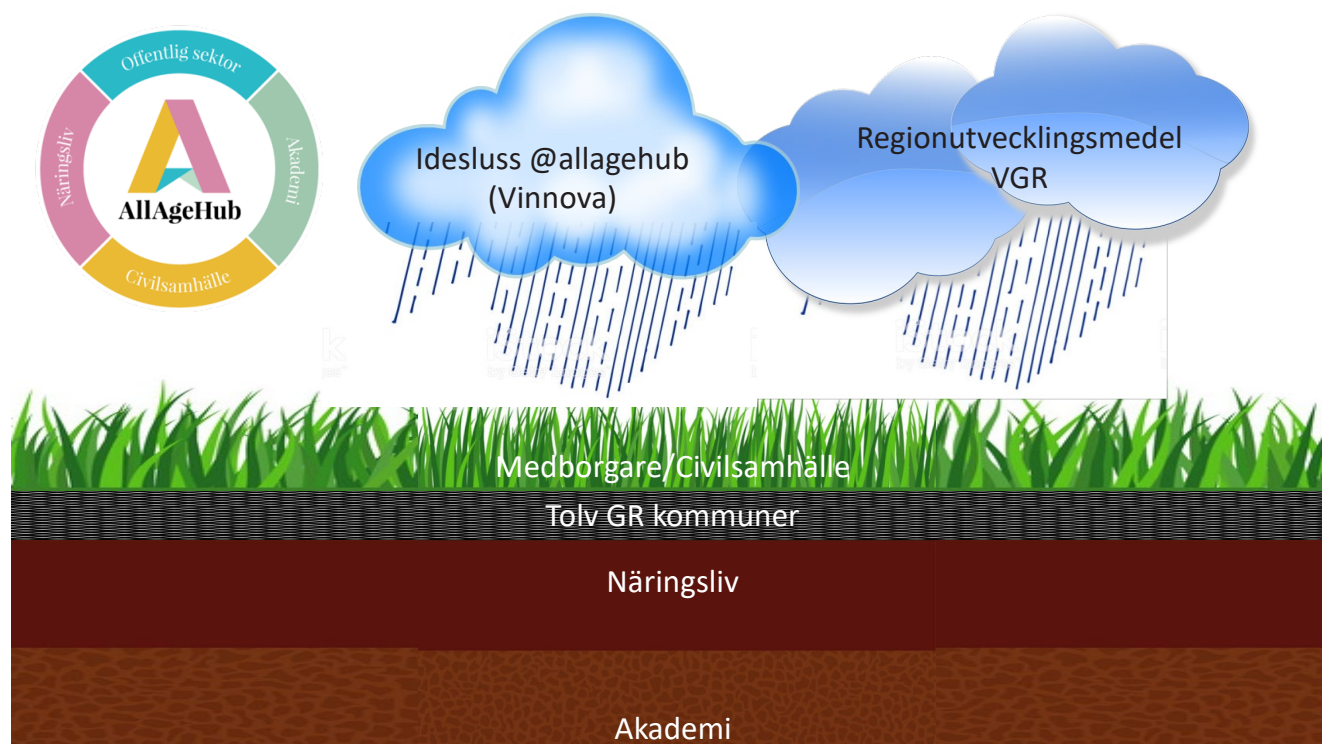
Från början kallades projektet AgeHub och fokus var äldre och äldreomsorg. Syftet var att skapa ett nav för samverkan kring tekniklösningar för denna grupp. Ganska snart kom man fram till problematiken och lösningarna inte var unika för äldre, utan att de funktionsnedsättningar som ofta drabbar äldre också finns hos många andra som kanske lever ett helt liv med dem. Därför omformulerades idén och man valde istället att jobba med alla åldersgrupper. Äldre är i sig ingen problemgrupp, utan bekymren uppstår först när man blir sjuk på äldre dagar. Med ändrat fokus ändrades därmed också namnet till AllAgeHub.

– Dagens konferens är ingen startkonferens, den hade vi för tre år sedan. Det är inte heller en avslutningskonferens, för vi hoppas ju fortfarande på att få fortsatt stöd att jobba med de här frågorna, säger Leif Sandsjö.

Vid startkonferensen ställde man upp frågeställningen – Varför behövs AllAgeHub? Vid dagens konferens konstateras att svaret som man kom fram till då gäller lika väl i dag.

Vi behöver tänka nytt för att kunna möta framtidens vård- och omsorgsbehov hos äldre och personer med funktionsnedsättning. Produkter och tjänster motsvarar inte alltid användarnas behov och kommunerna behöver stöd i implementeringen av välfärdsteknik. Företag vill också utveckla produkter och tjänster i samarbete med målgruppen.

Inom samverkansplattformen finns en mängd samverkande aktörer. Projektet har tolv av tretton kommuner inom GR med i projektet och den trettonde har annonserat att de är intresserade av att delta i en fortsättning. Akademien medverkar med representanter för Chalmers, Göteborgs universitet och Högskolan i Borås. Näringslivet finns med genom organisationer som Business Region Göteborg, men också genom individuella företag som deltar i AllAgeHubs innovationsprocesser. Vinnova, VGR och de deltagande kommunerna har tillsammans stått bakom finansieringen av AllAgeHub.

Leif nämner att det har blivit vanligare att man pratar om att digitaliseringen av samhället handlar om ett ekosystem av tjänster och produkter, där samhällets olika aktörer deltar i olika roller. För att ta den analogin vidare visas en bild där välfärdsteknikens utveckling och implementering visas som ett ekosystem där medborgare/cívilsamhälle är de som ska växa och frodas. Kommunerna är de som ligger närmast och stöttar medborgarna i deras livssituation och skapar förutsättningar. Näringsliv är de som kan utveckla och leverera fungerande lösningar åt kommuner och brukare. Akademi kan stötta med metodstöd samt ny forskning och nya idéer. De kan också medverka för att utvärdera och säkerställa att projektet gör rätt saker. För att kunna växa krävs tillskott av medel vilket illustreras med regnmoln (Vinnova och VGR). I denna analogi illustreras AllAgeHub som en energigivande sol som ska skapa kraft och sätta fart på växandet.

Bild från AllAgeHubs projektledares presentation.

Det första stora anslaget som projektet fick var från Vinnovas utlysning för Idéslussar vilket gav AllAgeHub möjlighet att börja arbeta. Fokus för denna utlysning var just att skapa idéslussar för att stärka kommunernas förmåga till innovation och förändringsarbete och det har präglat mycket av projektets verksamhet. Samtidigt ville AllAgeHub kunna jobba vidare med ytterligare lärande och kunskapsspridning, bland annat genom att ta över BoVision Äldres interaktiva miljö som fanns inom Göteborgs kommun. Tack vare regionutvecklingsmedel från VGR skapades möjlighet till en breddning av samverkansplattformens uppdrag att exempelvis fortsätta driften av BoVision Äldres interaktiva miljö.

Anna Haglund betonar att samverka med alla aktörer har varit en förutsättning för projektets utveckling. Projektet har därför arbetat för att ha en tät kontakt med alla aktörer och har gjort det genom att bygga upp en struktur med olika grupperingar där alla aktörer möts kring olika ämnesområden. Alla kommuner som deltar i projektet bidrar med ombud till ett ombudsnätverk. Det finns en ägarstyrgrupp, en innovationsgrupp och en utvecklingsgrupp med representanter från övriga aktörer. Grupperna träffas regelbundet flera gånger per termin för att bidra med sina olika perspektiv på projektet och utvecklingen av det.

Vad har skett hittills?

Interaktiv miljö

AllAgeHub tog över den så kallade Interaktiva miljön från Göteborgs kommun och flyttade den till nya lokaler på Chalmers Teknikpark. Där har AllAgeHub tagit emot nära 1000 besökare, framför allt chefer och medarbetare från kommunerna, men även representanter från näringsliv och från olika universitet och högskolor. Miljön är uppbyggd som en lägenhet och där har projektet kunnat visa upp välfärdsteknik som redan idag finns tillgänglig, såsom stötupptagande golv som minskar risken för skador vid fall, sensorer, GPS-larm, sängar som hjälper brukarna att resa sig, kommunikationshjälpmedel och mycket annat. Den Interaktiva miljön har även använts som mötesplats och har kunnat användas för olika workshops under projekttiden. Genom att visa upp välfärdsteknik och kunna erbjuda besökarna att prova, har man också kunnat föra samtal kring tekniken, dess syfte, möjligheter och farhågor, de etiska aspekterna och mycket annat, samtal som varit viktiga för lärandet och för att kunna synliggöra svårigheter med implementering av tekniken.

EXPO Välfärdsteknik

Vid två tillfällen – 2017 och 2018 – har AllAgeHub genomfört en ny typ av mäsas kallad Expo Välfärdsteknik. Vid dessa har ett knappt tjugotal företag inom förutbestämda temaområden fått visa upp sina välfärdstekniklösningar för kommunanställd personal. Konceptet har varit unikt i Sverige med en variant på speed-dating där besökarna delats in i grupper som guidats runt i förbestämda spår på Expon. Spåren har varit kopplade till ett visst tema och på så sätt har AllAgeHub kunnat säkerställa att besökarna fått information om alla de produkter som fanns utställda inom det specifika område besökarna anmält intresse för. Företagen har i sin tur fått möjlighet att presentera sina lösningar för besökare som verkligen haft ett intresse för

deras produkter. De två EXPO Välfärdsteknik som arrangerats drog totalt ca 600 besökare och ca 35 utställare.

Innovationsprocess och kommuninitiativ

Inom ramen för AllAgeHub och idéslussprojektet har elva kommuninitiativ startats upp för att utveckla eller implementera ny välfärdsteknik i olika kommunala verksamheter. Grunden för dessa initiativ är en modell som AllAgeHub tagit fram som bygger på SKR:s metod för tjänstedesign – Innovationsguiden. Modellen omfattar dock även faser som inte inkluderas i Innovationsguiden, exempelvis implementering och kunskapsspridning. Av kommuninitiativen presenterades tio under eftermiddagen – Spår 1 – samt i form av posters i foajén till konferensen. (Dessa posters finns med som bilagor längst bak i den här presentationen). Inom dessa kommuninitiativ arbetar många kommuner tillsammans och inkluderar även brukare, brukarorganisationer, företag och akademi.

Projektet har via sin hemsida försökt bygga samverkan på flera sätt, exempelvis genom omvärldsbevakning på sidan Fokus omvärld. AllAgeHub har också samlat ihop och sammanställt användbar kunskap kring områden som berörs av införandet av ny välfärdsteknik. På webbsidan finns även Samarbete sökes, en typ av tjänst där olika aktörer kan efterlysa samarbetspartners för att testa och utveckla ny eller eftersöka befintlig välfärdsteknik som löser behov som identifierats av brukare eller kommunala verksamheter.

Leif konstaterar att alla redan vet att samverkan är svårt och att det tar tid att bygga relationer och hitta rätt i den här typen av projekt där flera olika kulturer och förväntningar möts, men också att om det får lov att ta tid så byggs starkare relationer och en starkare samverkan. Samverkan som ökar möjligheterna, inte bara att lyckas, utan även att orka fortsätta trots motgångar.

När man samverkar mellan olika aktörer sker ett stort lärande för alla parter. Ibland går det inte som man tänkt sig, men då måste man tänka på att det också är ok att göra fel – en kunskap som alla moderna innovationsprocesser trycker mycket på. Leif påpekar att det engelska ordet FAIL kan tolkas som en akronym – First Attempt In Learning.

Hur ser framtiden ut för AllAgeHub

AllAgeHub har fått beviljat att sträcka ut projektmedlen ett halvår till 30 juni 2020. Det skapar möjlighet att söka medel i nya utlysningar. Extern finansiering är en förutsättning för att plattformen ska kunna leva vidare. Socialcheferna i de tretton GR-kommunerna har meddelat att de vill se en fortsättning på verksamheten.

Får projektet möjligheten att fortsätta vill man öka brukarmedverkan och fortsätta stödet till kommunerna i deras innovationsprocesser. AllAgeHub vill också få större medverkan från näringslivet samt öka AllAgeHubs närvaro i kommunernas verksamheter till exempel genom ambulerande utställningar. Man vill också arrangera seminarieverksamhet för att erbjuda kunskap från goda exempel kring vad som fungerar och vad som inte fungerar.

Vad tycker du om dagen?

Maria Landin

Arbetsterapeut i demensteamet på Göteborgs stad

Helt fantastiskt att de har skapat en sådan här dag. Som arbetsterapeut är det enormt mycket att hålla reda på, det händer så mycket. Så det är jättebra att få information ihopsamlat så här – nuläget men också ”vart ska vi, vad ska vi göra framåt?” Heja AllAgeHub!

Adam Brännström

Affärsutvecklare på SAE Medical

Jättebra dag. Framför allt tycker jag att det är bra att man samlar den här konstellationen av människor: AllAgeHub som centrum och sen alla olika aktörer. Man tittar på behovet, och sen vad det finns för sätt att leverera för det här behovet. Vi har ett nära samarbete med Göteborgs stad och med AllAgeHub, och vi ser att det är ett jättefint arbete som de bedriver. Det är lätt för oss att komma in, lätt att presentera produkter från ett användarperspektiv och se hur vi kan skapa en bättre tillvaro för dem som har behov av stöd. Det är ett öppet och lättillgängligt klimat i AllAgeHub som gör det lätt att komma in och roligt att arbeta.

Anna Jennbacken

Stöd- och utvecklingsenheten på Partille kommun

Det har varit en bra dag, bra föreläsningar. De som pratade på förmiddagen var jätteintressanta att lyssna på, till exempel om rapporten som presenterades. Paneldiskussionen var också intressant med de olika perspektiven. Under eftermiddagen lyssnade jag på de olika delprojekten och jag tycker att det gav väldigt bra input.

Spår 1 – Kommunernas innovationsresor

Under eftermiddagen delades konferensen upp i tre parallella spår. Spår 1 gav kommunerna som medverkat inom AllAgeHub möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter kring att arbeta med innovation i tio olika kommuninitiativ. Kommuninitiativen presenterades även som posters i foajén under konferensen. (Dessa posters finns som bilagor längst bak i denna konferensdokumentation).

Spår 1 leddes av Carolina Fornell, Magdalena Jämtheden och Helena Molker Lovén.

Digitala inköp för seniorer på landsbygden

Varför är det här viktigt?

- Vi tror att det är viktigt för en människas välbefinnande att känna sig säkra. Många äldre som bor på landsbygden har begränsade möjligheter till den digitala tekniken som används i vardagen och de äldre kan bli isolerade eller ensamma.
- Med hjälp av digitala verktyg, så som stöd i att använda mataffärernas egna appar, kan äldre på landsbygden mer enkelt handla i den digitala världen.
- Frågan är vilka verktyg som behövs för att hjälpa äldre att använda digitala verktyg som appar för matinköp och andra digitala tjänster som e-handel.
- Vi vill se till att äldre på landsbygden har tillgång till digitala verktyg som appar för matinköp och andra digitala tjänster som e-handel.

Vad vill vi uppnå?

- Vi vill se till att äldre på landsbygden har tillgång till digitala verktyg som appar för matinköp och andra digitala tjänster som e-handel.
- Vi vill se till att äldre på landsbygden har tillgång till digitala verktyg som appar för matinköp och andra digitala tjänster som e-handel.

Vad har hänt hittills?

Alingsås och Stenungsunds kommun har tillsammans med personalen på landsbygden arbetat med att utveckla digitala verktyg som appar för matinköp och andra digitala tjänster som e-handel. Detta har gjorts genom att utveckla digitala verktyg som appar för matinköp och andra digitala tjänster som e-handel.

Vilka är vi?

- Alingsås kommun, Vård- och omsorgsförvaltningen
- Lilla Edets kommun, Socialförvaltningen
- Stenungsunds kommun, Sektor Socialtjänst

Samarbetspartners

- Chalmers innovationskontor
- Reykjavik University School of Computer Science

Kontakt

Anders Eggertsen
Landsbygdsenheten
Sektor Socialtjänst
Stenungsunds kommun
Omsorgs- och utbildningsenheten
412 80 Lilla Edet
j.eggertsen@stenungsunds.se

Jakob Olsson
Innovationskontoret (Finans)
Socialförvaltningen
Lilla Edets kommun
412 80 Lilla Edet
jakob.olsson@lillaedet.se

Stenungsunds kommun **VENNOVA** **UTVECKLINGSPARTNER**

Digitala inköp för seniorer på landsbygden

Alingsås, Lilla Edet och Stenungsunds kommun i samarbete med Chalmers innovationskontor och Reykjavik University

Genom att få hjälp att handla mat på internet ska äldre på landsbygden bli mer delaktiga i sina egna matinköp. Det blir visuellt roligare och brukarna kan välja det de blir sugna på och inte bara handla av gammal vana. För personalen innebär detta bland annat att de använder sin tid på ett bättre sätt. I Alingsås och Stenungsund har projektet kommit så långt att de har börjat utföra en del digitala matinköp. Det var till en början lite svårt att rekrytera brukare som kunde tänka sig att testa, bland annat beroende på svårigheter förknippade med e-postadresser, Ica-kort med pinkod och digitala kvitton. En del av detta har lösts genom en samtyckesblankett. Man har också tagit fram en lathund för personalen eftersom det är mycket att hålla reda på i början.

Ökad delaktighet och inflytande för döva med funktionsvariationer på boende med särskild service

Varför är det här viktigt?

- Ökad delaktighet och inflytande för döva med funktionsvariationer på boende med särskild service.
- Ökad delaktighet och inflytande för döva med funktionsvariationer på boende med särskild service.

Vad vill vi uppnå?

- Ökad delaktighet och inflytande för döva med funktionsvariationer på boende med särskild service.
- Ökad delaktighet och inflytande för döva med funktionsvariationer på boende med särskild service.

Vad har hänt hittills?

Ökad delaktighet och inflytande för döva med funktionsvariationer på boende med särskild service. Detta har gjorts genom att utveckla digitala verktyg som appar för matinköp och andra digitala tjänster som e-handel.

Vilka är vi?

Göteborgs stad - Stadsdirektionen Öppna Hjälpmedel

Samarbetspartner

- Abilia

Kontakt

Åsa Mattin
Göteborgs stad
Göteborgs stads servicecenter
031-8230000
asa.mattin@goteborg.se

Stenungsunds kommun **VENNOVA** **UTVECKLINGSPARTNER**

Ökad delaktighet och inflytande för döva med funktionsvariationer på boenden med särskild service

Göteborgs stad i samarbete med Abilia

De som bor på Kaggelbacken är döva och använder teckenspråk men har också andra funktionsnedsättningar. För att underlätta kommunikationen mellan boende och personal och få till en tydligare struktur i vardagen så har man provat MEMOplaner och appen Handi. MEMOplaner ser ut som en stor läsplatta. Med hjälp av den kommunicerar man med stöd av bilder och inte så mycket text. När de boende kan ta del av information och vet vad som ska hända när det gäller till exempel aktiviteter så känner de en ökad trygghet. Erfarenheterna såhär långt är att hjälpmedel av den här typen leder till ökad delaktighet, mer inflytande och att de boende får en ökad känsla av sammanhang och förståelse för vad som händer runtomkring dem.

Allas rätt att uttrycka sig och förstå

Göteborgs stad, Härryda kommun, Lerums kommun och Öckerö kommun i samarbete med DART – Kommunikations- och dataresurscenter vid Sahlgrenska sjukhuset samt Tobii Dynavox

I det här projektet samarbetar tre boenden med särskilt stöd i Göteborg, Härryda och Lerum samt en daglig verksamhet på Öckerö. Tillsammans vill de skapa kommunikativt tillgängliga miljöer som ökar självständigheten i vardagen och ger möjlighet till nya samtal och delaktighet. En kommunikativt tillgänglig miljö bidrar också till att minska risken för missförstånd, konflikter och problemskapande beteende.

Något av det första de gjorde var att genomföra workshoppar med fokus på utbildning och en checklista för vad en kommunikativt tillgänglig miljö är och hur en verksamhet kan skapa denna. Redan från början hade man med specialkompetens kring alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) från DART (kommunikations- och dataresurscenter för personer med funktionsnedsättning vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset) och ett företag som tillhandahåller kommunikationshjälpmedel.

Det man arbetar med nu är att ta fram en diplomering för kommunikativt tillgänglig miljö. Diplomeringsen innebär att verksamheter får utbildning, verktyg och stöd för att skapa en kommunikativt tillgänglig miljö. I december ska de vara färdiga med förslag till innehåll i diplomeringen och därefter ska detta testas i utvalda verksamheter.

Allas rätt att uttrycka sig och förstå

Varför är det här viktigt?

Vad finns kopplat på de kommunikativa tillgångarna som uppstår i vardagen för de brukare/medarbetarna i våra ut?

- ge rätt stöd och hjälp
- öka tillgängligheten i våra utrymnen
- öka delaktighet och självständighet
- öka personalens kunskap om vad kommunikation egentligen är, och hur verksamheter kan skapa en kommunikativt tillgänglig miljö.

Vad vill vi uppnå?

Testa och utvärdera hur alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) kan bidra till att öka delaktighet, självständighet, engagemang och tillgänglighet i vardagen.

Testa och utvärdera diplomering för kommunikativt tillgänglig miljö. Diplomeringen innebär att verksamheter får utbildning, verktyg och stöd för att skapa en kommunikativt tillgänglig miljö.

Vad har hänt hittills?

I början handlade det om att med hjälp av världsbekänta hitta nya sätt att öka brukare/medarbetarnas behov tillgängliga kommunikativa utrymnen. Vi har gjort en checklista för att se till att det inte bara handlar om tekniska hjälpmedel utan också om att skapa en miljö där man förstår och förstår. Vi har också gjort en checklista för att se till att det inte bara handlar om tekniska hjälpmedel utan också om att skapa en miljö där man förstår och förstår. Vi har också gjort en checklista för att se till att det inte bara handlar om tekniska hjälpmedel utan också om att skapa en miljö där man förstår och förstår.

Vilka är vi?

- Härryda Kommun – Boende med särskild service
- Öckerö kommun – Daglig verksamhet
- Göteborgs stad – Boende med särskild service
- Lerums Kommun – Boende med särskild service

Samarbetspartners

- DART – Kommunikations- och dataresurscenter vid Sahlgrenska sjukhuset
- Tobii Dynavox

Kontakt

Öppen verksamhet
Härryda kommun
öppen.arsen@harryda.se

Madeleine Lagerwall
Lerums kommun
madeleine.lagerwall@lerum.se

SPRISS REGIONER **VENNOVA** **STADSAUTONOMER**

HÄRRYDA KOMMUN
NOJNDALSK STAD

Digitalt hjälpmedel för digital delaktighet

Värför är det här viktigt?
 Då den offentliga sektorn utmaningar ökar med den demografiska utveckling som sker i Sverige ställs krav på att mer effektivt resurser utnyttjas.
 Digitala tjänster för kontakt med myndigheter, för försörjning och annat stöd kommer att användas av allt fler äldre.
 Ett stort antal äldre personer kommer att bli ett allt större behov av digitala tjänster för sin dagliga försörjning och bemötande.
 Många av de digitala lösningarna i vardagen skapas inte med äldre användares behov i fokus, vilket gör att de äldre riskerar att hamna i digitala utanförskolor.

Vad vill vi uppnå?
 Projektet syftar till att bidra till att bryta digitala utanförskolor för äldre medborgare som inte använder internet idag. Såväl genom att bli medvetande och trygga att använda internet som digitala tjänster.
 Detta gör vi genom att:

- Kartlägga målgrupp och vilka digitala tjänster som är väsentliga för målgruppen
- Identifiera utmaningar, tex saknar målgruppen tekniska utrustning, hur väl man ut till dem och vad är internet, var och hur den hjälper utnyttjas
- Utvärdera digital utbildning som ett hjälpmedel för målgruppen att självständigt lära sig att använda minst en tjänst på internet
- Utvärdera process för drift och förvaltning av digital utbildning
- Skapa prototyper utifrån tillgänglighetskraven, användargränssnitt, kommuner och akademi.

Vad har hänt hittills?

- Kartläggning av digitala tjänster som väcker intresse för målgruppen (Mars 2019)
- Utvärdering av digitala tjänster till utbildning (April 2019)
- Målgruppsintervjuer (Juni 2019)
- Framtagning av prototyper för digital utbildning (September 2019)
- Intervjuer med potentiella användare (Oktober-November 2019)

Forsörjning har varit en brännbollsspel. Projektet har haft svårt att hitta en utbildning som passar.

Andra utmaningar under projektet:

- Vilken ålder räknas som digitalt utanförskolor? (Stat, kommun, individ eller näringslivet?)
- Vad är ett smartt digitalt gränssnitt?
- Är det tillräckligt att man tror sig att det är resurser till projektet?
- Olika organisationer och förutsättningar (de två samarbetspartners)

Projektet går fram på ett sätt - nya idéer på hur man kan utveckla pågående arbete lokalt i kommunerna.

Vilka är vi?
 Härryda kommun - Representanter från äldre och utmaning, tillgänglighetsavdelningen, centrala lösningssätt för digitalisering.
 Mölndals stad - Representanter från äldre och utmaning, förbyggande verksamheter, centrala funktion inom digitalisering, IT och kultur och fritid.

Samarbetspartners
 Lokala PRO- och SPF-föreningar från Härryda
 Webben AB - Nystående företag som erbjuder användarceneraler till företag som möter samhällets utmaningar

PRO **SPF** **WEBBEN**

Kontakt
 Kontaktinformation till rådgivarna i projektet så att ni själva kan få hjälp om ni vill och ska för frågor

Karin Johansson Digitaliseringsstrateg socialtjänsten Härryda kommun karin.johansson@harryda.se Tel: 031-724 61 61	Myrland Bellbäck Digitaliseringsstrateg Mölndals stad myrlandbellback@molndal.se Tel: 031-315 25 57
Kerstin Hansson Seniorkoordinator Målgruppsansvarig Härryda kommun kerstin.hansson@harryda.se Tel: 031-724 65 53	Mahereh Amouei Webben Services AB mahereh.amouei@gmail.com Tel: 0735-614294

STRENGTH **VENNOVA** **TECHNICAL**

Kan välfärdsteknik öka mitt välbefinnande?

Göteborgs stad i samarbete med Göteborgs universitet – AgeCap, Bellman & Symfon, Bmore IT samt Posifon.

Syftet med projektet är att samla in hyresgästernas behov på äldreboendet Åkerhus för att matcha med teknik som kan stödja dem att må ännu bättre. Hyresgästerna får sedan testa tekniken.

Arbetet började med observationer och intervjuer med hyresgäster och anhöriga. Samtalen fick ta tid, kanske bara en fråga per dag: Hur ser en bra dag ut? Vad är det som är roligt och trevligt? Saknar du något? Vad får dig att må bra? Hur ser det ut när det inte fungerar? Om du fick bestämma, hur skulle det vara då? Vad tycker du om att göra?

I samtalen kom det bland annat fram att hyresgästerna ville kunna larma och prata med personal även när de inte befann sig på sina rum. De ville veta vem som arbetar idag, dagens aktiviteter, namnsdag, busstider, vad det blir för mat med mera. Hyresgästerna ville också ha möjlighet att ta sig in och ut på egen hand. Flera personer var oroliga för att ramla, särskilt på natten när de inte når ljusknappen. Och så framhöll många att gemenskapen med andra är jätteviktig.

Utifrån dessa resultat tog personalen fram prototyper som de visade för hyresgästerna: Var det såhär du tänkte? Har vi fattat rätt? De fick feedback som gjorde att de utvecklade prototyperna vidare och nästa steg blev att välja ut välfärdsteknik som skulle testas och kontakta leverantörer.

Nu har man kommit så långt att man ska testa larm med lyssnings- och talfunktion oavsett var man befinner sig, en interaktiv skärm med information av olika slag samt ledljus till toaletten. Testerna kommer att utvärderas och så drar man lärdom av detta och utvecklar vidare.

Spår 2 – Välfärdsteknik och tillgängliga boendemiljöer

Morgan Andersson,
Utvecklingsledare, FoU
på Lokalförvaltningen,
Göteborgs stad

Spår 2 under eftermiddagen gav olika perspektiv på hur man kan använda välfärdsteknik i planering och utformning av boendemiljöer, och hur välfärdsteknik kan bidra till ökad trygghet och tillgänglighet.

Morgan Andersson, utvecklingsledare på Forskning och utveckling på Lokalförvaltningen Göteborgs stad, och även professor på Chalmers Centrum för vårdens arkitektur, har arbetat många år med äldreboenden.

Morgan gav en historisk tillbakablick på begreppet boende för äldre. Han menar att ”man har alltid gjort så gott man har kunnat” för att göra det trevligt för äldre som behöver bo på särskilt boende. Redan 1910 fanns det ordningsregler på äldreboenden i syfte att skapa trivsel och tillgänglighet. Morgan visade exempel på gamla ålderdomshem. De kunde förr inrymmas i ståtliga byggnader, och det var oftast rent och snyggt med blommor på sängborden och liknande.

Han nämnde några betydande hållpunkter för äldreboenden, som när investeringsbidraget för äldreboenden infördes 1920, och ATP-hotellet i Skärholmen från 1968 som hade stor betydelse för utbyggnaden av våra servicehus i Sverige. Han nämnde även långvårdsdebatten som handlade om att äldre sjuka blev kvar inom sjukvården under lång tid, vilket innebar att de levde sista delen i sina liv i en torftig miljö. 1992 kom Ädelreformen som innebar att all omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning överfördes från staten till kommunerna. Man byggde mindre enheter, men de blev då dyra i drift.

Från 2000 och in på 2010-talet blev äldreboendena mer hotell-lik, med mer service. Servicekonceptet handlar inte så mycket om planlösning och vård- och omsorgsinnehåll utan mer om detaljutformning och inredning. Annars är många äldreboenden och särskilda boenden byggda på miljonprogramstiden. En del har onödigt stora ytor och lever inte upp till bland annat miljökraven, vilket innebär utmaningar i förvaltandet av dem idag.

Under de senaste åren har begreppet demensby blivit aktuellt, bland annat genom demensbyn De Hogeweyk i Nederländerna. En demensby är ett område som är anpassat för demenssjuka och som har torg, kafé, restaurang och liknande i ett kontrollerat område, så att personer med demens kan röra sig tryggt inom området. I Sverige har vi än så länge ingen demensby men vi har ett gott exempel på vårdboende i form av Vård- och omsorgsboendet Trädgårdarna i Örebro som vann vårdbyggnadspriset 2019.

Morgan lyfte fram fem perspektiv på särskilt boende:

- Vård- och omsorgsperspektivet
- Förvaltningsperspektivet
- Boendeperspektivet
- Arbetsplatsperspektivet
- Serviceperspektivet

Även boende kan ses ur olika perspektiv: praktiskt/fysiskt, socialt (handlar om besök och social samvaro), kommunikativt (en bostad är ett uttryck för personen som bor där), existentiellt (bilder som man bär med sig av hemmet från förr exempelvis). Vid utformning av äldreboenden är utmaningen att anpassa så att det passar så många som möjligt.

En byggnad måste ha en flexibilitet för framtida förändringar, alltså vara anpassningsbara. Det handlar inte bara om byggnadens ålder, för gamla byggnader kan fungera perfekt som äldreboende medan det finns nyare byggnader som inte gör det.

Göteborgs ramprogram för äldreboenden

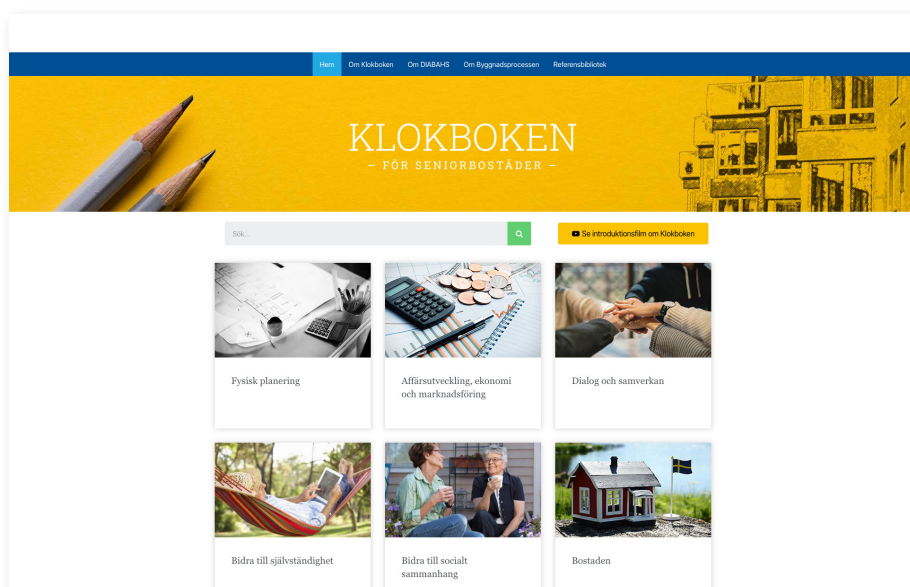
Morgan Andersson berättade också om ramprogrammet för äldreboenden i Göteborgs stad. Programmet beskriver hur nybyggen av äldreboenden ska ske, inte hur befintligt bestånd ser ut. Faktorer som finns med i programmet är till exempel placering; utemiljö; ljus, färger och ljud; personalutrymmen; samt tvättstuga och toalett.

Läs mer: <https://goteborg.se/wps/wcm/connect/5aef72ae-36d5-48d9-81fa-91965a62721c/Bilaga+2+Ramprogram+%C3%A4ldreboende+2016-05-18.pdf?MOD=AJPERES>

Morgan Andersson tipsar om några webbsidor med bra information:

Centrum för boendets arkitektur, Chalmers. Arbetar vanligtvis med ordi-närt boende men har även gjort några forskningsprojekt om särskilt boende: <https://www.chalmers.se/sv/centrum/cba/Sidor/default.aspx>

Forum Vårdbyggnads webbsida: <https://www.forumvardbyggnad.se/>

Klokoken.nu – digital handbok för praktiker

Lisbeth Lindahl, forskare på FoU i Väst på Göteborgsregionen, berättade om webbsidan Klokoken för seniorbostäder, som är ett resultat av projekt DIABAHS – Dialog bygg hållbart för seniorer.

Klokoken.nu är en digital handbok för praktiker och ger kunskap om vad man bör tänka på vid planering av seniorbostäder. Allt information som samlats på Klokoken.nu är sådant som projektets deltagare anser vara viktigt att tänka på under olika faser av byggprocessen.

Lisbeth visade en film som gav en inblick i ämnet. Man bör i planerandet av seniorbostäder tänka på tre saker: Att markanvisa i rätt lägen, att fokusera på närmiljön och att utforma bostaden med omsorg. För att göra det behöver man lyssna på dem som ska bo i bostäderna för att få reda på vilka behov och önskemål de har.

<https://www.klokoken.nu>

Stina Juhlin, Myra
industriell design och
Christian Amato, Bano

Toalettstol som underlättar

Stina Juhlin, industridesigner på Myra industriell design, och Christian Amato, försäljningschef på Bano, presenterade produkten WeC som är en toalettstol som är höj- och sänkbar och dessutom vridbar. Syftet är att den ska underlätta för personer med rörelsehinder så de kan klara sig själva i badrummet, exempelvis själva kunna förflytta sig från rullstol till toalettstol. Projektet genomfördes under 2019 med Vinnova som part och bidrar med kunskap kring hur ett badrum kan utformas. Toalettstolen har testats på 25 platser i Skandinavien, både i hemmiljö och i sjukvårdsmiljö.

Brukarna får i testerna använda produkten i en till två månader och sen utvärderar man.

Slutsatser av testerna är bland annat att produkten är omtyckt av både brukare och personal, att den ger bättre arbetsställningar för personalen och att den minskar fallrisken eftersom brukaren slipper vända på sig för att sätta sig på toaletten.

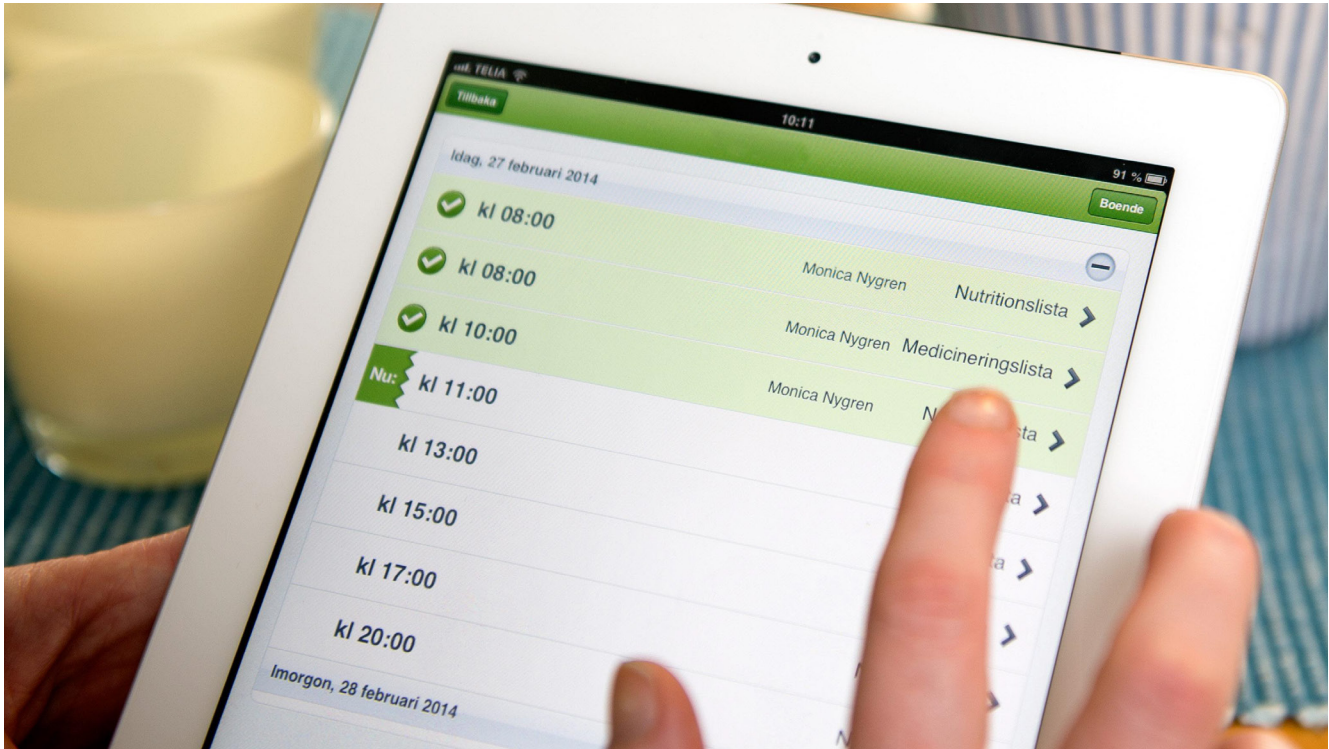
Från nycklar till transpondrar

Jessica Bendix, undersköterska, och Johan Rindeborg, fastighetschef, båda på Tre stiftelser, gav två exempel på hur Tre stiftelser jobbar med ny teknik för både hyresgästernas och personalens bästa.

De berättade att Tre stiftelser är på väg mot en nyckelfri verksamhet. Nästan alla boenden har nu transpondrar istället för nyckel. Dörren öppnar sig när rätt hyresgäst kommer och om en hyresgäst rycker i handtaget på fel dörr märker inte hyresgästen som bor där det. Även till postfack och värdeskåp används tagg i stället för nycklar.

Även vi i personalen tycker att det är en förbättring. Vi slipper ansvaret för nycklar. Jag som medarbetare tycker det känns tryggt, berättade Jessica.

Tre stiftelser jobbar numera även med digital läkemedelssigenering. Det är den största förändringen och det största stödet jag som undersköterska har fått sedan jag började för 23 år sen, menar hon.

Från papperslista till digital läkemedelssigtering

Den digitala läkemedelssigteringen startade som ett pilotprojekt hösten 2012 då omkring 50 hyresgäster fick Ipad i sin lägenhet. Istället för att undersköterskorna fyller i papperslistor när de har gett medicin använder de nu en digital funktion som ger tydliga instruktioner, notifieringar och påminnelser om de inte har gett medicinen som de ska. Om en hyresgäst inte har fått sin medicin går det direkt en signal till ansvarig sjuksköterska som då ringer undersköterskan.

Johan berättade om hur Tre stiftelser tänker när de ska bygga nya boenden. Idag har stiftelsen stora gemensamma utrymmen på sina boenden, men framöver ska de maximera den privata ytan eftersom hyresgästerna önskar bättre utrymme och få möjligheter till socialt umgänge i lägenheterna, att kunna bjuda in släkt och vänner. Gemensam samvaro kommer det fortfarande finnas möjlighet till i exempelvis restaurangen.

De bygger nu lägenheter som har flera fönster i olika riktningar och som tillsammans med den större ytan gör att hyresgästen kan gå runt och byta miljö i sitt privata boende. När närstående kommer på besök behöver de inte sitta på sängen utan det finns utrymme och andra möjligheter att sitta. Det finns också takliftrar vid sovalkoverna och i badrummet, och lägenheterna har Banos toaletter och fullvärdiga kök.

”Vi ska göra rätt från början”

Passet avslutades genom att Henrik Ehrlington, utvecklingsledare för universell utformning i Göteborgs stad, ledde deltagarna i så kallade insiktsövningar. I övningarna fick man prova på exempelvis att köra rullator över tröskel, testa rullstol och testa hur det är att se när man har starr.

Henrik berättade först om att Universell utformning handlar om att ha rätt sak på rätt plats. Göteborgs stads motto är att staden ska funka för alla.

*Henrik Erlington,
utvecklingsledare för
universell utformning i
Göteborgs stad*

Vi ska göra rätt från början. Istället för att lösa ett problem kan man ta bort problemet. Att tänka annorlunda, vad finns det för möjligheter, innan man gör något, menade han.

Universell utformning används inom tre områden i samhället:

- Den fysiska platsen (byggnader, bostäder, lokaler och offentliga miljöer)
- Information/kommunikation (att självständigt kunna ta till sig information om exempelvis när bussen går. Man ska inte vara beroende av att fråga andra.)
- Verksamheten (inköp, möblering, planering, service med mera)

Att göra rätt från början blir inte dyrare, utan det minskar snarare kostnaderna eftersom vi slipper bygga om senare, sa Henrik.

Nödvärdigt för några få, underlättar för många, bra för alla

Ungefär var femte göteborgare har någon funktionsnedsättning och därutöver har vi de äldre som av naturliga skäl också kan ha funktionsnedsättningar.

Vi behöver praktisera funktionshinderperspektivet i vardagen – att fråga sig om det här funkar för en blind och så vidare. Det som är nödvändigt för några få underlättar för många och är bra för alla. Till exempel fjärrkontrollen och dörröppningsknappen var handikapphjälpmedel från början men det är ju bekvämt för alla.

Spår 3 – Vänprojekt

I detta spår presenterades en rad vänprojekt till AllAgeHub, dvs. projekt där AllAgeHub varit delaktiga i formulerandet av projektidé eller där projekten anslutit sig till samverkansplattformen.

Vi behöver välfärdsteknik – Men hur kan vi påverka vad som utvecklas?

Stina Roempke, LaSse Brukarstödcenter

Presentationen belyser användarnas möjlighet att medverka eller delta i utvecklingen av välfärdsteknik. Den tar utgångspunkt i en serie samtal om välfärdsteknik som arrangerades av LaSse Brukarstödcenter och AllAgeHub våren 2018. Samtalen fördes i en grupp personer med en bred sammanlagd erfarenhet av olika stöd och hjälpmedel. Essensen från gruppens tankar och reflektioner kring teknikens möjligheter och begränsningar ur ett användarperspektiv är vikten av att kunna välja själv – tekniska lösningar eller mänskligt stöd.

Presentationen åskådliggör också vad olika nivåer av delaktighet innebär, de olika förutsättningarna som gäller för olika samverkanspartners och vilka dilemman en samverkansplattform eller arena skulle behöva hantera. En högre grad av delaktighet kräver att användarna är med systematiskt i arbetet vilket också förutsätter finansiering.

AgeLab – En test och lärandemiljö för välfärdsteknik på Krokslätts äldreboende

*Annika Strandberg, områdeschef äldreboenden, Stadsdel Centrum, Göteborg
Ulf Olofsson, Projektledare, AgeLab*

Initiativet till AgeLab togs av Annika Strandberg efter ett besök på Verklighetslabbet i Stureby utanför Stockholm och en liknande testmiljö i Köpenhamn. Det utvecklas många nya välfärdstekniklösningar, men de når inte fram till de som kan ha nytta av dem. AgeLab är skapat för att öka kännedomen om och underlätta för medarbetare, brukare och anhöriga att prova olika lösningar. Test och lärandemiljön AgeLab är finansierad av Vinnova och har gått från projektstart till invigning på Krokslätts äldreboende inom sex månader. AllAgeHub är med som samarbetspartner i projektet.

Välfärdsbibblan – Kan vi låna ut välfärdsteknik på biblioteket?

Jonas Söderholm, Angela Bångsbo och Leif Sandsjö, Högskolan i Borås; Fredrik Arvevik, Sofie Nelsén och Madelene Alfinsson, Borås Stad

Implementeringen av välfärdsteknik i samhällets tjänst går långsamt. Välfärdsbibblan är en biblioteksfunktion för tillgängliggörande av välfärdsteknik till personer som är intresserade av att under en begränsad tid låna och pröva hur en specifik välfärdstekniklösning fungerar. Rutinerna för lån och återlämning kan utformas så att de ger möjlighet att få återkoppling från brukaren. Var produkten/tjänsten användbar? Motsvarade den dina behov? Skulle du vilja köpa den eller ansöka om att få den som hjälpmedel? En provverksamhet av Välfärdsbibblan är nu igång inom ramen för den sedan flera år tillbaka etablerade visningsverksamhet för välfärdsteknik på Träffpunkt Simonsland i Borås.

*Jonas Söderholm,
Högskolan i Borås*

Digitalt stöd i hemmet – En fri insats för alla över 70

Pär Levander, Kvalitetschef, Mölndals Stad

Pär Levander berättar att hemtjänsten i Mölndal kommer att börja erbjuda digitalt stöd i hemmet till alla Mölndalsbor över 70 år. Insatsen är unik i Sverige då den ges med stöd av socialtjänstlagen och har som syfte att öka den äldres förmågor och delaktighet i ett allt mer digitalt samhälle.

Välfärdsteknik – Så här funkar det!

André Andersson, Abdihakim Ismail och Awil Mohamed Ali, Östra Göteborg

Abdi, Awil och teknikcoachen André ifrån Östra Göteborg berättar hur de har jobbat med att motivera och inspirera brukarna att våga utmana sig själva och växa längs med vägen.

Vilka faktorer är viktiga för att skapa bra förutsättningar för brukarna att minska utanförskapet med hjälp av välfärdsteknik och/eller digitalisering?

*Carl Lindvall,
Masterstudent,
Chalmers Tekniska Högskola*

Kommunikationsstöd inför biståndshandläggning – Design för digitalt berättande

Carl Lindvall, masterstudent, Interaktionsdesign, Chalmers tekniska högskola

Carl Lindvall presenterade sitt examensarbete inom Interaktionsdesign som tar fasta på att underlätta för den som söker bistånd från kommunen att förbereda sig inför mötet med kommunens biståndshandläggare. I sitt examensarbete har Carl undersökt olika sätt att via olika webgränssnitt ge stöd till personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga att identifiera och formulera sina behov. Utgående från två övergripande förhållningssätt, dvs funktionellt respektive linjärt berättande, har fyra prototyper till gränssnitt formulerats utifrån examensarbetets övergripande syfte ”Hur kan ett interaktivt system utformas som kan underlätta kommunikationen mellan sökande och biståndshandläggare inför och under ett biståndshandläggningsmöte?”

Via länken kan examensarbetets rapport laddas ned:

<https://odr.chalmers.se/handle/20.500.12380/300699>

Alla pratar om AI – Men vad kan AI betyda för vård och omsorg?

Axel Wolf, GPCC/Göteborgs universitet, Leif Sandsjö, AllAgeHub/Högskolan i Borås, Lars Lindström, AI

Spår 3 avslutades med att Axel Wolf kort introducerade området Artificiell Intelligens och bjöd in till diskussion kring vad AI kan betyda för vård och omsorg. I och med etableringen av det nationella centret AI Innovation of Sweden på Lindholmen Science Park finns ett 40-tal partners, med gemensamt fokus att tillsammans accelerera innovation och forskning inom praktiskt tillämpad Artificiell Intelligens, i AllAgeHubs omedelbara närhet. Detta är en möjlighet som samverkansplattformen AllAgeHub vill ta vara på och utveckla i relation till kommunernas vård och omsorgsverksamheter.

Vill du lära dig grunderna i artificiell intelligens? Nu kan du följa kursen ”Elements of AI” på svenska via webben alldeles gratis! Följ länken:

<https://www.elementsofai.se/>

AllAgeHub

MMXX

GÖTEBORGS
REGIONEN

VINNOVA
Sveriges innovationsmyndighet

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

 ALE KOMMUN

ALINGSÅS
KOMMUN

 HÄRRYDA
KOMMUN

 Göteborgs
Stad

KUNGÄLV
KOMMUN

 LERUM

 LILLA EDETS
KOMMUN

MÖLNDALS
STAD

 PARTILLE KOMMUN

 TJÖRNS
kommun

 Stenungsunds
kommun

 ÖCKERÖ KOMMUN

 UNIVERSITY OF
GOTHENBURG

CHALMERS
UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

 UNIVERSITY
OF BORÅS

MedTech West

SENIORERNA

PRO

 Framtiden

 Johanneberg
Science Park

 SAHLGRENKA
SCIENCE PARK

 BUSINESS REGION
GÖTEBORG

AllAgeHub

Summering & Framtid

POSTERS FRÅN
KOMMUNINITIATIVEN
– SPÅR 1 –

Ökad självständighet genom digitalisering

Varför är det här viktigt?

Ale kommun har en korttidsenhet för personer som har vistats på sjukhus inför att de skall flytta tillbaka till hemmet. Verksamheterna känner ofta inte till deras behov och vissa brukare har varit på korttidsboende under lång tid i väntan på långsiktig planering. Vi vill finna lösningar och rutiner samt hjälpa dessa personer hem på ett tryggt sätt. Ale kommun ska även ta fram ett arbetssätt där kunskapsöverföring underlättas från biståndsbeslut till korttid, från korttid till trygg hemgång, från trygg hemgång till hemtjänst. Ale kommun skall ta fram rutiner som kan underlätta för tester och implementering av tekniska lösningar för att:

- Studera nya innovativa kognitiva hjälpmedel som kan lugna omsorgstagaren och stimulera denna att klara sig lite längre hemma eller återgå till hemmet vid exempelvis demens eller fysisk nedsättning där t.ex. trappor kan vara ett hinder.
- Erbjuder telefonrådgivning till personer som inte ansöker om bistånd. Om de önskar skulle hemtjänsten kunna ringa och stämma av att allt är ok. Detta i kombination med att erbjuda tekniken till anhöriga skulle kunna skapa förtroende till hemtjänsten.
- Ale kommun skall också hitta processer och rutiner internt från test till en implementering som är hållbara inför fortsatt testning av digitala hjälpmedel. Se över hur kunskapsöverföring ska gå till och hur informationen sprids i alla leden från Bistånd till brukare.

Vad är det för utmaning som ska lösas?

Möjliggöra att enskilda ska kunna bo kvar hemma så länge som möjligt.

Vad vill vi uppnå?

- Kartlägga arbetssätt och processer för ett förändrat arbetssätt kring innovationsutveckling utifrån behovsperspektivet. Skapa ett flöde som är väl förankrat i verksamheten för att underlätta framtida införanden.
- Ta fram en process för hanteringen av projekt där vi kan kravställa behov ur ett brukar eller verksamhetsperspektiv.
- Testa minst en ny teknisk lösning och förstå dess fördelar och nackdelar.

Vad ska åstadkommas mer konkret? Ale skall ha flera workshops angående angående kommunikation och skall genom fler studiebesök med företag som kan erbjuda tekniska lösningar samarbeta med en eller flera av dessa.

Ale kommun skall genom detta skapa ett internt flöde kring innovativt tänkande och förbättrad information mellan verksamheterna. Ale skall öka på sin kunskap om ny teknik och upprätta kontakt med företag för att kunna testa minst en ny teknisk lösning under projektiden.

Vad har hänt hittills?

Aktiv implementering med Äldreplanen med delaktighet från medborgare.

AllAgeHub bjöd in Intel som visade upp olika IT-lösningar som kan bidra till bättre service och trygghet inom äldreomsorgen bland andra: hjälpmedel för dörrar, signaler vid kaffekokning och sensorer som kan byggas i skor för att öka trygghet efter eventuella fall. Intel berättade om sensorteknik med inbyggd programvara som kan erbjuda analyser av normalt

rörelsemönster. Om det sker avsteg från detta kan något ha hänt varför man utifrån tryggheten för de äldre kan erbjuda hjälp. Intel har haft kontakt vår Ale kommuns IT-avdelning kring testning av tekniken.

Under våren höll Projektet en workshop där observationsloggar har diskuterats. Exempelvis kan man utifrån att se vilken tid på dygnet som en specifik brukare visar oro kunna via utökad utredning erbjuda brukaren en alternativ medicinering eller vård för att öka tryggheten.

Vilka är vi?

Anett Larsson och **Nils Timan** verksamhetsutvecklare, **Eva Gillén Axelsson** arbetsterapeut, **Gunnel Svensson** och **Margaretha Jonasson** sjuksköterskor, **Carolina Johansson** biståndshandläggare; **Pernilla Dahlqvist**, **Frida Svendsdotter Ahlström**, **Linda Bogoevski** enhetschefer samt **Ann-Sofie Borg** och **Ulrika Johansson** verksamhetschefer. Medborgarrepresentanter: **Daniel Höglund** och **Ing-Britt Andersson**.

Vi söker samarbete!

Ale kommun efterlyser samarbetspartners som önskar samarbeta kring ny teknik rörande: Kognitivt stöd så som klockor-gps samt sensorer, trygghetskameror och kommunikativa stöd.

Enheter som kan testa ny teknik

- Korttidsverksamheten Garverivägen
- Dagverksamheten Eken.

Kontakt

Ann-Sofie Borg
Verksamhetschef
SH Sektor ATO
Ale kommun
ann-sofie.borg@ale.se
Tel. 0303-703940

Digitalt hjälpmedel för digital delaktighet

Varför är det här viktigt?

Då den offentliga sektorns utmaningar ökar med den demografiska utveckling som sker i Sverige ställs krav på ett mer effektivt resursutnyttjande.

Digitala tjänster för kontakt med myndigheter, för försörjning och annat stöd kommer att användas i en allt högre grad.

Ett ökat antal äldre personer kommer att få ett allt större behov av digitala tjänster för sin dagliga försörjning och levnad.

Många av de digitala lösningar vi använder i vardagen skapas inte med äldre användares behov i fokus, vilket gör att de äldre riskerar att hamna i digitalt utanförskap.

Vad vill vi uppnå?

Projektet syftar till att bidra till att bryta digitalt utanförskap för äldre medborgare som inte använder internet idag. Både genom att bli motiverade och trygga att använda minst en digital tjänst.

Detta når vi genom att:

- Kartlägga målgrupp och vilka digitala tjänster som är viktigast för målgruppen
- Identifiera utmaningar; tex saknar målgruppen teknisk utrustning, hur när man ut till dem och väcker intresse, var och hur ska hjälpen erbjudas
- Utveckla en digital utbildning som ett hjälpmedel för målgruppen att självständigt lära sig att använda minst en tjänst på internet
- Utveckla process för drift och förvaltning av digital utbildning
- Sprida projektets resultat till näringslivsaktörer, intresseorganisationer, kommuner och akademi.

Vad har hänt hittills?

- Kartläggning av digitala tjänster som väcker intresse för målgruppen (Mars 2019)
- Urval av digitala tjänster till utbildning (April 2019)
- Målgruppsanalys (Juni 2019)
- Framtagning av prototyp för digital utbildning (September 2019)
- Intervjuer med potentiella användare (Oktober-November 2019)

Finansiering har varit en bromskloss. Projektet har haft svårt att hitta en utlysning som passar.

Andra utmaningar under projektet:

- Vem äger frågan om digitalt utanförskap? Stat, kommun, individ eller näringsliv?
- Svårt att initialt definiera projektmålen
- Allt tar längre tid än man tror. Svårt att få resurser till projektet
- Olika organisation och förutsättningar i de två samarbetskommunerna.

Projektet ger ringar på vattnet - nya idéer på hur man kan utveckla pågående arbete lokalt i kommunerna.

Vilka är vi?

Härryda kommun - Representanter från vård och omsorg, hälsofrämjande verksamhet, centrala stödfunktioner för digitalisering.

Mölnåls stad - Representanter från vård och omsorg, förebyggande verksamheter, central funktion inom digitalisering, IT och kultur och fritid.

Samarbetspartners

Lokala PRO- och SPF-föreningar från Härryda

Weben AB - Nystartat företag som utvecklar användarcentrerade IT-lösningar som möter samhällsutmaningar.

Kontakt

Kontaktinformation till någon/några i projektet så att nyfikna kan få höra av sig och ställa fler frågor.

Karin Johansson

Digitaliseringsledare socialtjänsten
Härryda kommun
karin.e.johansson@harryda.se
Tel. 031-724 89 81

Kristin Hansson

Samordnare fritidsassistent
Hälsofrämjande enheten
Härryda kommun
kristin.hansson@harryda.se
Tel. 031-724 65 53

Myriam Belbekri

Digitaliseringsledare
Vård- och omsorgsförvaltningen
Mölnåls stad
myriam.belbekri@molndal.se
Tel. 031-315 25 57

Mahdere Amanuel

IT
Weben Services AB
mahdere.work@gmail.com
Tel. 0735-914294

Digitala inköp för seniorer på landsbygden

Varför är det här viktigt?

- Vi tror att det är viktigt för en människas välbefinnande att känna sig delaktig. Många äldre som får hjälp med sina matinköp, och då särskilt de som bor på landsbygden, har begränsade möjligheter till delaktighet. Varorna inhandlas inne i samhället och de äldre kan sällan eller aldrig själva delta.
- Med hjälp av digitala matinköp, d.v.s. stöd i att använda mataffärernas egen onlinehandel, vill vi göra äldre på landsbygden mer delaktiga i den här aspekten av sitt liv.
- Frigöra mer tid till kärnuppdraget för hemtjänstens personal genom att minska tiden som omsorgspersonal lägger på inköp, packning och utkörning av matvaror.
- På sikt vill vi med den här insatsen öka självständigheten genom ökad digital kompetens – för kan man köpa mat, så kan man ju också beställa sin medicin och köpa kläder.

Vad vill vi uppnå?

- Vi vill testa nya sätt att arbeta med brukarnära teknik.
- Förbättrad arbetsmiljö för hemtjänstpersonalen i samband med matinköp.
- Öka brukarens delaktighet i sina matinköp.
- Bieffekt kan vara en ökad digital kompetens bland de äldre, minska det digitala utanförskapet.
- Nya kunskaper ger nya möjligheter till ökad självständighet.

Vad har hänt hittills?

- Alingsås och Stenungsund är klara med förarbetet och personalen har utfört en del digitala inköp. Det har varit en del svårigheter med att motivera och rekrytera brukare. Framför allt för att det innebär skapande av e-postadresser, Ica-kort med pinkod, digitala kvitton och så vidare. En samtyckesblankett som ger personalen tillåtelse att hjälpa till med detta har underlättat en del av dessa hinder.
- Lilla Edet har däremot inte kunnat komma igång med några skarpa tester eller färdigställda förarbeten. Det har helt enkelt inte funnits tid eller ekonomi och andra projekt har varit tvungna att prioriteras. Förhoppningen är att genom att ta lärdom från Stenungsund och Alingsås, och fortsatt delta i arbetet med innovationsprocessen, så kan projektet genomföras vid ett senare tillfälle.

Vilka är vi?

- Alingsås kommun, Vård- och omsorgsförvaltningen
- Lilla Edets kommun, Socialförvaltningen
- Stenungsunds kommun, Sektor Socialtjänst

Samarbetspartners

- Chalmers innovationskontor
- Reykjavík University, School of Computer Science

CHALMERS**HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK**
REYKJAVÍK UNIVERSITY

Kontakt

Anders Eggertsen

Utvecklingsledare
Sektor Socialtjänst
Stenungsunds kommun
anders.eggertsen@stenungsund.se

Susanne Sandberg

Utvecklingsledare digitalisering
Vård- och omsorgsförvaltningen
Alingsås kommun
441 81 Alingsås
susanne.sandberg@alingsas.se

Joakim Olsson

Verksamhetsutvecklare IT/eHälsa
Socialförvaltningen
Lilla Edets kommun
463 80 Lilla Edet
joakim.olsson@lillaedet.se

**Göteborgs
Stad**

Kan förändringar i inre och yttre miljö öka min känsla av välbefinnande?

Varför är det här viktigt?

Syftet med projektet är att undersöka hyresgästernas upplevelse av välbefinnande och utifrån det pröva olika förändringar i miljön.

Vad vill vi uppnå?

Genom förändringar i inomhus- och utomhusmiljön vill vi öka hyresgästernas känsla av välbefinnande.

Vad har hänt hittills?

Användardriven innovation: intervjuer och observationer

- 48 intervjuer gjordes med hyresgäster med demenssjukdom
- Med demensteamets hjälp formulerade vi korta, lättförståeliga frågor med instruktioner att låta svaren ta tid
- Frågorna ställdes i de aktuella miljöerna. Vi utgick från frågan: När mår du bra? Vad ser du här? Hur mår du när du är här?

Tester utifrån observationer och svar

Identifierade behov prövades i liten skala och utvärderades tillsammans med hyresgästerna.

- Mer ytor för aktivitet. Mer ytor för lugn och ro. Samvaro med andra hyresgäster, kaffestunder, rörelse och aktiviteter i hela huset är med på hyresgästernas lista över vad som får dem att mår bra, medan några vill ha mer utrymme för lugn och ro.
- För att pröva vilka aktiviteter hyresgästerna vill göra, byggde vi en modell av en av äldreboendets gemensamhetsytor. De flesta hyresgästerna tyckte att modellen såg mycket trevligare ut än nuvarande miljö. Några hade svårt att förstå modellmiljön.
- Större överblickbarhet i kök/vardagsrum. Många svar handlade om hur viktig personalen var. Eftersom hyresgästerna uttryckte att de mår bra när de ser personalen och när de samtalar med dem ska vi pröva att ta bort en vägg i det kombinerade köket och vardagsrummet så att det blir lättare att kunna se och vara med personalen.
- Tryggt promenadstråk. Hyresgästerna uttryckte att de skulle må bra om de kunde gå ut och ta en promenad utan att behöva be personalen om hjälp. För att göra det tryggt och enkelt vill vi ordna tydlig skyltning/vägledning till altanen, promenadstråket och i hissen.

Utmanande, utvecklande metod som skapar delaktighet

Metoden har varit både utmanande och utvecklande. Den har väckt nya idéer om hur vi skulle kunna få fler delaktiga i genomförandeplanen. Kan vi utveckla vårt sätt att fråga och observera?

- Hos några hyresgäster satte det igång idéer som de återkom till flera gånger, utan påminnelse från oss. Idéerna växte och utvecklades hos dem själva.
- Några av de intervjuade var stolta över att vi faktiskt frågade dem.
- Några medarbetare som trott att uppgiften var omöjlig har lyckats ha givande intervjuer med dem de är kontaktperson för och de har varit stolta över att de lyckats.
- En intervju som genomfördes mellan två individer som inte hade en relation till varandra, ledde till att samtliga svar blev "vet inte". Vi upptäckte att några av våra självklaraste intervjukandidater vägrade att svara på frågorna.
- Att ha deltagit i Göteborgs Stads utbildning i användardriven innovation betydde mycket för att metoden skulle fungera.

- Att våga fråga även om du inte kanske får svar, har ibland varit svårt trots lång erfarenhet av omsorgsarbete.

Uppföljning och utvärdering

- Två forskare från AgeCap – centrum för äldre och hälsa vid Göteborgs universitet följer och utvärderar projektet utifrån fokusgruppsdiskussioner med medarbetare.
- Två elever från Göteborgs universitet som studerar till arbetsterapeuter deltar med en uppsats: "Aktiviteter som skapats genom att frigöra mer yta".

Vilka är vi?

Projektgruppen består av undersköterskor från varje våning: Louise Edwards, Annika Bohlin, Camilla Lund samt enhetschef Minna Dufva som är lokal projektledare. Alla medarbetare och hyresgäster har involverats. Två praktikanter från specialistundersköterskeutbildningen deltog i intervjuerna i utomhusmiljön.

Medverkande från Göteborgs Stad

Örgryte-Härlanda: sektorschef Äldreomsorg samt hälso- och sjukvård, områdeschef äldreboende, kommunikatör, demensteamets arbetsterapeut. Lokalförvaltningen, Stadsledningskontorets utvecklingsenhet Senior Göteborg, Stadsledningskontoret, Konsument och medborgarservice, Intraservice.

Samarbetspartners

- Göteborgs universitet – AgeCap
- Liljegrenska Kompaniet

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LILJEGRENSKA

Kontakt

Minna Dufva

Projektledare och Enhetschef
Kaggeleds äldreboende
minna.dufva@orgryteharlanda.goteborg.se
Tel. 031-365 52 46

Elna Hanson

Huvudprojektledare
Senior Göteborg
elna.hanson@stadshuset.goteborg.se
Tel. 031-368 01 14

**Göteborgs
Stad**

Ökad delaktighet och inflytande för döva med funktionsvariationer på boende med särskild service

Varför är det här viktigt?

- Underlätta kommunikation mellan boende och personal.
- Delaktighet
- Struktur i vardagen
- Självständighet
- Testa lösningar för att få en fördjupad förståelse för användarnas behov

Vi på Kageledsbacken identifierade ett antal behov hos våra brukare och strävar efter att möta varje persons individuella behov, dessa var:

- Ökad struktur i vardagen i form av en tydlig kalender och visualisering av tid
- Kunna ta del av information i form av både text och bild
- Hitta och lagra gemensam information tillsammans för att skapa större delaktighet och gemenskap
- Behov av att självständigt kunna ta del av gemensamma aktiviteter, utflykter, måltider m.m.

Vad vill vi uppnå?

Med hjälp av nya arbetssätt, MEMOplaner och Handi vill vi testa och utvärdera om vi kan uppnå följande:

- Tydligare struktur och involvering för de boende runt planering av aktiviteter.
- Underlätta kommunikationen mellan personal och brukare vid informationsöverföring genom att använda bildstöd.
- Vara en attraktiv arbetsplats genom att välfärdsteknologi är integrerad i vardagen.
- Bättre arbetsmiljö och boendemiljö.

Vad har hänt hittills?

- Behoven identifierades under husmöten med de boende. Vi gjorde en tydlig kartläggning och inventering av vad vi ville uppnå och syftet
- Ett urval av personal och boende har genomgått utbildningar i MEMOplaner och Handi
- Vi började testa ganska snabbt med några boende och personal, inte alla, så att flera på boendet blev nyfikna och fick se vad som var på gång.
- Arbetssätt har diskuterats och utvecklats i delaktighet under testets genomförande
- Testet startade i juni och pågår till december 2019
- Med hjälp av MEMOplaner har det väckts ett större intresse för att delta på gemensamma aktiviteter hos de boende. Delaktighet, trygghet och inflytande har ökat på våra husmöten med de boende då de kan se visuellt på MEMOplaner vilka aktiviteter vi bestämde.

Vi har fått flera lärdomar i projektet:

- Även de som inte deltar i testet kommer att påverkas av förändringen och behöver därför få information eller utbildning i teknik och det nya arbetssättet från början. Vi upplever trygghet, intresse men också osäkerheter kring tekniken och oro att detta ska innebära mer arbete.
- Det är en heterogen grupp med olika funktionsvariationer, förutsättningar och intressen. Många är intresserade men vissa brukare tycker att det är svårt med teknik och behöver kanske längre tid.

- Testet startade innan sommaren men det hade varit bättre om det började efter sommaren när alla var på plats. Då hade det blivit en mer tydlig planering och bättre förutsättningar för alla.
- Vi hade behövt tydliggöra förutsättningar och vad som krävdes för testet mer grundläggande. Till exempel resulterade detta i att vi inte kunde testa Handi som det var tänkt från början då inte alla boende har egen internetuppkoppling i sina lägenheter.
- Man behöver vara ödmjuk för att förändringsprocesser tar tid och kräver uthållighet.

Vilka är vi?

Kageledsbackens serviceboende,
Göteborgs stad – Stadsdelsförvaltning Örgryte Härlanda

Samarbetspartner

- Abilia

ABILIA

Kontakt

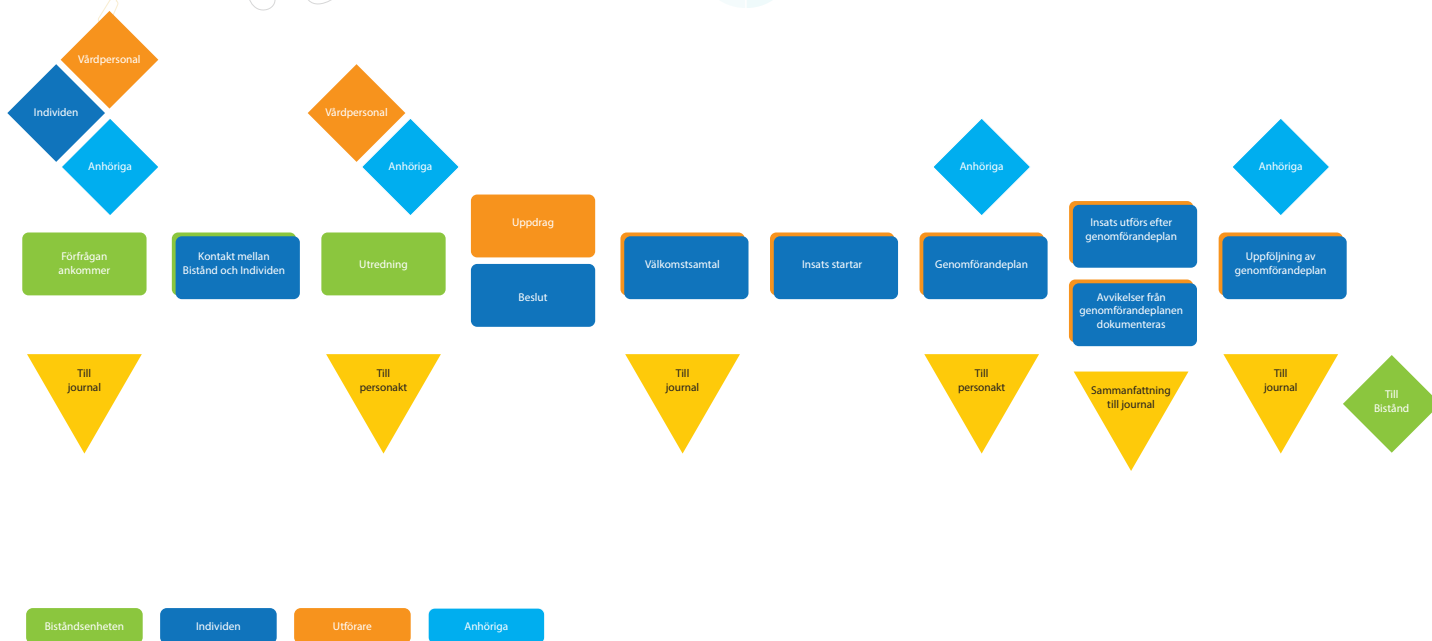
Darko Torres
Enhetschef
Kageledsbacken serviceboende
darko.torres@orgryteharlanda.goteborg.se

Asa Mellin
Stödpedagog
Kageledsbackens serviceboende
asa.mellin@orgryteharlanda.goteborg.se

Anna-Lena Grahn
Verksamhetsutvecklare
anna-lena.grahn@orgryteharlanda.goteborg.se

Delaktighet social dokumentation

Varför är det här viktigt?

Det finns god kunskap om behov som inte delas på ett systematiskt sätt.

- Brukaren inkluderas inte alltid i återkopplingen av hur vi löser deras behov och önskemål.
- Att göra vardagssysslor tillsammans med brukaren är viktigt för delaktighet och socialt umgänge.
- Mer tillgänglig kommunikation för att även de med kommunikations svårigheter ska få sina behov tillgodosedda.

Vad vill vi uppnå?

Innan införandet av mobil dokumentation ska följande mål uppnåtts:

- Att både personal och brukare ska förstå vinsterna i att göra social dokumentation och att göra det tillsammans.
- Kartlägga brister i dagens arbetsätt.
- Öka brukarens känsla av trygghet och kontinuitet genom att förbättra det systematiska arbetet med social dokumentation.
- Öka brukarens inflytande och trygghet genom återkoppling av hur vi löser deras önskemål, utifrån individens behov av information.
- Utgå ifrån delaktighet i planering och genomförande av arbetsuppgifter.
- Säkerställa allas rätt att kommunicera utifrån sina behov.

Vad har hänt hittills?

Brukare och personal har intervjuats. Vi har analyserat resultaten och valt ut ämnen att arbeta vidare med. Nu utforskar vi vad vi vill förbättra. Vi har varit på studiebesök hos Göteborgs Stad och hört om deras arbete med Mobilt arbetsätt.

När vi startade vårt projekt trodde vi att vi skulle kunna starta med mobil dokumentation inom kort. Men vi har ännu inte något datum för införandet. Detta beror på tre saker:

1. Vi är en kommun som behöver spara pengar.
2. Vi vill vänta tills vi har två faktorsinloggning så att vi slipper extra arbete och kostnad för att införa sits-kort och hållare för sitskort.
3. Vi kommer att omförhandla vårt verksamhetssystem för social dokumentation inom en snar framtid.

För oss i projektet innebär detta att vi får utföra våra tester med hjälp av dator istället för platta eller smartphone.

Vilka är vi?

Kungälv kommun

- Trygghet och stöd – Äldreomsorg

Kontakt

Samuel Sjunnesson

samuel.sjunnesson@kungälv.se

Enkel och behovsanpassad återkoppling av insats

Varför är det här viktigt?

I Partille kommun vill vi hitta en metod för brukaråterkoppling av insatser och som kan kopplas till nämndmålen trygghet och inflytande.

Vad vill vi uppnå?

Vi vill öka brukarnas upplevelse av inflytande och trygghet. Det finns ett behov av att få mer kontinuerlig återkoppling från brukarna kring insatser för att effektivt kunna kartlägga utvecklingsområden. Om brukare som vård- och omsorgsförvaltningen bistår ges möjlighet att oftare tycka till om insatser och möten ökar möjligheterna för verksamheterna att göra förbättringar som ökar kvalitén. Den årliga brukarundersökningen görs för sällan och det kan i vissa fall vara svårt att dra några direkta slutsatser av resultatet som kan leda till verksamhetsutveckling.

Vad har hänt hittills?

Inom Avdelningen bistånd och hälsa har man tagit fram en digital smileyenkät för att mäta brukarnas upplevelse av nämndens mål trygghet och inflytande. Två pilotförsök har hittills gjorts. Förhoppningen är att ta fram en metod som kan utvecklas och spridas inom fler verksamheter i Partille kommun.

Vilka är vi?

Pilotprojektet har utförts av avdelningen bistånd och hälsa i Partille kommun där verksamheterna hemsjukvård, Partille rehab och resursenheten har medverkat.

Kontakt

Anna Jennbacken
AllAgeHub-ombud;
anna.jennbacken@partille.se

Anna Laursdotter Garpvall
Enhetschef
Resursenheten
anna.garpvall@partille.se

Allas rätt att uttrycka sig och förstå

Varför är det här viktigt?

Vi vill hitta lösningar på de kommunikativa svårigheter som uppstår i vardagen för våra brukare/deltagare i syfte att:

- ge rätt stöd utifrån behov
- öka inflytande i livet och i samhället
- öka delaktighet och självständighet
- öka personalens kunskap om vad kommunikation egentligen är och hur verksamheter kan skapa en kommunikativt tillgänglig miljö.

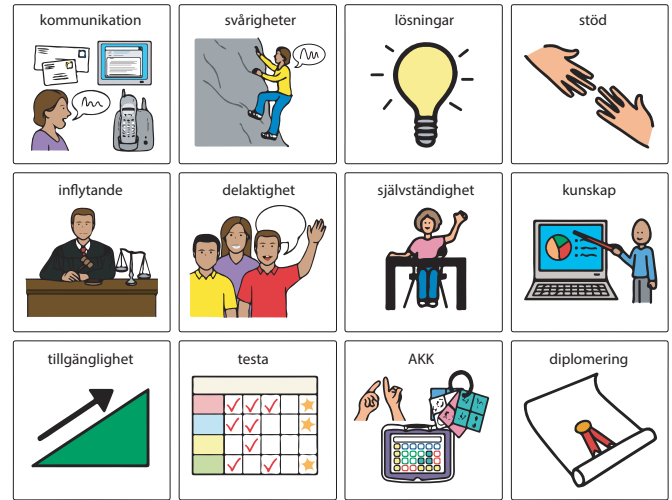
Vad vill vi uppnå?

Testa och utvärdera hur alternativ och kompletterande kommunikation, AKK, kan bidra till att öka delaktighet, självständighet, inflytande och trygghet i vardagen.

Testa och utveckla diplomering för kommunikativt tillgänglig miljö. Diplomeringen innebär att verksamheter får utbildning, verktyg och stöd att skapa en kommunikativt tillgänglig miljö.

Vad har hänt hittills?

I början handlade det om att med hjälp av världsteknik hitta nya sätt att stötta brukaren/deltagarens behov gällande kommunikativa svårigheter. Vi kom ganska snabbt fram till att det inte bara handlar om kunskap kring olika appar och andra tekniska prylar utan att man först och främst behöver ha kunskap om vad kommunikation och att skapa en kommunikativt tillgänglig miljö. Hur man öppnar upp för kommunikation, vad man behöver tänka på gällande förberedelser, genomförande och eventuellt utvärdering. Kunskap om AKK för att öka möjligheterna att kunna kommunicera.

Vilka är vi?

- Härryda Kommun – Boende med särskild service
- Öckerö kommun – Daglig verksamhet
- Göteborgs stad - Boende med särskild service
- Lerums Kommun – Boende med särskild service

Samarbetspartners

- DART - Kommunikations- och dataresurscenter vid Sahlgrenska sjukhuset
- Tobii Dynavox

Kontakt

Björn Larsson
Härryda kommun
bjorn.larsson@harryda.se

Madeleine Lagerwall
Lerums kommun
madeleine.lagerwall@lerum.se

Hälsa, trygghet och delaktighet för alla

Varför är det här viktigt?

Det har i månadssamtalen framkommit att brukarna både inom LSS-boendena samt den dagliga verksamheten önskar större delaktighet i sina liv. Ofta handlar det om situationer i vardagen såsom exempelvis handläggning, matlagning och städ. Idéutvecklingsprojektet kan genom att vi sätter fokus på ett specifikt behov och att vi systematiskt jobbar oss framåt i projektet bidra till utvecklandet av ökad delaktighet och självständighet för målgruppen.

Vi vill att brukarna ska vara mer delaktiga i sina liv och i de olika valen som görs varje dag i vardagen.

Vad vill vi uppnå?

Att varje individ ska ha möjlighet att öka sin självständighet utifrån den egna förmågan.

Vad har hänt hittills?

Genom intervjuer, observationer, husmöten, enkäter och spontana samtal har vi fått fram att brukarna önskar vara ännu mer delaktiga i de aktiviteter som sker i deras vardag.

I början av projektet hade vi en annan frågeställning som vi så småningom insåg att vi inte skulle kunna jobba vidare med. I det arbetet fick vi så konkreta svar att de inte gick att utveckla dem eller jobba vidare med dem. Det gav en aha upplevelse och blev som en av lärdom för oss i vårt fortsatta arbete.

Vilka är vi?

Brukare, medarbetare och enhetschefer inom verksamheten för LSS på Tjörns kommun. Både daglig verksamhet, boenden och korttidsenheten är representerade i arbetet.

Vi söker samarbete!

Vi söker nu samarbete med en annan kommun, följeforskare eller företag som vill vara med att utveckla vår idé.

Kontakt

Kristina Wranå
Enhetschef
Tel. 0304-60 14 92

Jonna Fosser
Gruppledare
Tel. 0304-60 12 44

Göteborgs
Stad

Kan välfärdsteknik öka mitt välbefinnande?

Varför är det här viktigt?

Syftet med projektet är att samla in hyresgästernas behov för att matcha med teknik som kan stödja dem att må ännu bättre. Hyresgästerna får sedan testa tekniken. Lärdomarna ska användas vid planeringen av nya äldreboenden.

Projektets utmaning: Hur kan vi öka hyresgästernas välbefinnande med välfärdsteknik?

Identifierade behov: hyresgästerna önskar ha nära till kontakt och hjälp av personalen samtidigt som de vill klara sig själva när det är möjligt. De har uttryckt behov av att:

- kunna larma och prata med personalen, oavsett var de/jag befinner mig/sig, inne eller ute
- ljuset på vägen till toaletten ska tändas automatiskt när jag behöver stiga upp om natten
- få information om aktuella aktiviteter på äldreboendet, vem som jobbar idag, vad det blir för mat, hur vädret blir, när går bussen etc.

Vad vill vi uppnå?

Målet med projektet är att öka kunskapen om hur vi med hjälp av välfärdsteknik kan öka hyresgästernas välbefinnande och bli bättre på att matcha behov av välfärdsteknik med rätt tjänst/produkt till rätt användare

Rent konkret testas tre tjänster för att se om de ökar hyresgästernas välbefinnande. Från verksamhetens sida är förhoppningen att tjänsterna frigör tid som kan användas till personliga samtal och möten, något som hyresgästerna också efterfrågar.

Vad har hänt hittills?

Innovationsguiden.se

Projektteamet har intervjuat, observerat, skrivit dagbok och framför allt samtalat och lyssnat till hyresgästerna för att förstå vad de har för behov som teknik kan stödja. Vi har utgått ifrån SKLs innovationsguide för Användardriven innovation.

Prototyper gav nya insikter

När vi gjort prototyper och presenterat dem för hyresgästerna, har det blivit tydligt vad vi missat och hur vi behövt tänka om. I samtalen med sköra äldre har vi lärt oss att det behövs tålmod, tid och fantasi för att lyfta fram det som är viktigast. Fråga, fråga och fråga igen! Svaren kommer... även från personer med demensdiagnoser. Det är inte farligt att testa eller göra fel - det är så vi lär oss.

Marknadsundersökning - matcha behov och teknik

Med hjälp av AllAgeHub har projektet genomfört en marknadsundersökning, request för information, därefter genomfört leverantörsmöten med företag som mött hyresgästernas behov med innovativa lösningar. Några företag valdes ut för upphandling. Projektet befinner sig nu i installationsfasen tillsammans med tre företag som har lösningar på de behov som hyresgästerna uttryckt.

Äldre dokumenterar sin vardag

Två forskare från AgeCap – centrum för åldrande och hälsa vid Göteborgs universitet kommer följa och utvärdera projektet utifrån fokusgruppsdiskussioner med medarbetare. I februari används metoden Photovoice där hyresgästerna med hjälp av forskarna under en veckas tid dokumenterar vilka platser, tillfällen, aktiviteter och situationer som de upplever påverkas av deras skörhet. Senare hålls en workshop där hyresgästerna medverkar och berättar vad var och en velat visa och tycker är viktigt.

Birger Malmring testar Light my way/Bellman & Symfon.

Foto: Anna Sigvardsson

Vilka är vi?

- Åkerhus äldreboende i stadsdelen Västra Göteborg
- Projektgrupp: Anette Muller, Heidi Dahlgren, Sanna Larsson, Anki Sloth och Lena Mogren tom sommaren 2019
- Projektledare: Ann-Christin Ericson
- Göteborgs Stad: sektorschef äldre hälso- och sjukvård och områdeschef äldreboende i stadsdelsförvaltningen Västra Göteborg, stadsledningskontorets utvecklingsenhet Senior Göteborg och den juridiska avdelningen, intraservice, lokalförvaltningen, konsument och medborgarservice.

Samarbetspartners

- Göteborgs universitet – AgeCap
- Bmore IT
- Bellman & Symfon
- Posifon

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Bellman & Symfon

b>more

posifon

Kontakt

Ann-Christin Ericson

Projektledare

Västra Göteborg

Tel. 031- 366 44 11

ann-christin.ericson@vastra.goteborg.se

Elna Hansson

Huvudprojektledare

Senior Göteborg

Tel. 031-368 01 14

elna.hansson@stadshuset.goteborg.se